

Ilona Timlin ja Noora Väänänen

**TURVALLISUUS OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN LIIKETALouden
YKSIKÖN KANSAINVÄLISTEN OPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMASTA**

**TURVALLISUUS OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN LIIKETALOUDEN
YKSIKÖN KANSAINVÄLISTEN OPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMASTA**

Ilona Timlin ja Noora Väänänen
Opinnäytetyö
Kevät 2014
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Liiketoimintaosaamisen suuntautumisvaihtoehto

Tekijä(t): Ilona Timlin ja Noora Väänänen

Opinnäytetyön nimi: Turvallisuus Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön kansainvälisten opiskelijoiden näkökulmasta

Työn ohjaaja(t): Sami M. Niemelä

Työn valmistuslukukausi ja – vuosi: Kevät 2014

Sivumäärä: 53+6

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikkö. Tavoitteena oli saada tietoa yksikön kansainvälisten opiskelijoiden kokemasta turvallisuuden tunteesta Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikössä ja Oulussa. Arviointikohteina on käytetty liiketalouden yksikköä, Oulua asuin ympäristönä sekä opiskelijoiden yleistä henkistä hyvinvointia. Tietoperusta koostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen osio käsittelee turvallisuutta ja hyvinvointia niin fyysisellä kuin psyykkisellä tasolla sekä turvallisuutta oppilaitoksissa. Toinen osio käsittelee kansainvälisen opiskelijan arkea.

Tutkimus toteutettiin tilastollisena survey-tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin kyselylomakkeella liiketalouden yksikön kansainvälisiltä opiskelijoilta. Tutkimuksen teko hetkellä liiketalouden yksikössä opiskeli yhteensä 142 kansainvälistä opiskelijaa, jotka muodostivat tutkimuksen perusjoukon. Kyselyyn vastasi 85 opiskelijaa.

Tulokset osoittivat, että liiketalouden yksikön kansainväliset opiskelijat pitävät Oulua pääsääntöisesti turvallisena. Liiketalouden yksikköä pidetään vielä turvallisempana kuin Oulua yleisesti. Suurimmat esiin nousseet huolet opiskelijoiden keskuudessa olivat henkiseen turvallisuuteen liittyviä: heitä huolestutti oma taloudellinen tilanne, tulevaisuuden epävarmuus, opintojen viivästyminen, liikenneonnettomuuteen joutuminen sekä vakavasti sairastuminen. Liiketalouden yksiköstä ei noussut esiin huomattavia turvattomuutta aiheuttavia tekijöitä. Oulu koettiin pääosin turvallisiksi, samoin kuin asuntolassa asuminen. Eniten kehitysideoita tuli liittyen Oulun talvisiin olosuhteisiin. Oulussa pelottivat pimeys, liukkaus ja lumi. Opiskelijat halusivat paremmat mahdollisuudet saada töitä sekä enemmän erilaisia tapahtumia kansainvälisille opiskelijoille.

Tämän opinnäytetyön tuloksena keskeisimmät turvattomuutta aiheuttavat tekijät kansainvälisten opiskelijoiden keskuudessa on löydetty ja analysoitu. Tulokset ovat ainutkertaisia, sillä aihetta ei ole aiemmin tutkittu Oulun ammattikorkeakoulussa.

Asiasanat: Kansainvälinen opiskelu, fyysinen ja psyykinen turvallisuus, hyvinvointi, oppilaitoksen turvallisuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Business Economics
Option of Business Competence

Author(s): Ilona Timlin and Noora Väänänen

Title of thesis: Research about safety of international students in School of Business and Information of Oulu University of Applied Sciences

Supervisor(s): Sami M. Niemelä

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2014 Number of pages: 53+6

The commissioner of this thesis is the School of Business and Information Management of Oulu University of Applied Sciences. The aim of the study was to produce new information about how international students in Oulu University of Applied Sciences experience their safety in Oulu and in the School of Business and Information Management. As a target of the evaluation was used the School of Business and Information Management, Oulu as a living environment and the students' emotional wellbeing.

The thesis includes a theory section and a statistical survey research. The theory section first discusses physical and psychological safety generally as well as the overall safety of educational institutions in Finland. The second theory section deals with the everyday life of international students while staying in Oulu.

The research was conducted as a statistical survey study and the data was gathered using a questionnaire. A total of 142 international students formed the universe of the research and 85 students participated in the survey.

The research revealed that international students feel mostly safe in Oulu and in School of Business and Information Management of Oulu University of Applied Sciences. The majority of issues raising concern among the students were mental security related. Students were concerned about their own financial situation, their future, progressing in their studies as planned and falling seriously ill. There were no significant factors causing insecurity in OUAS School of Business and Information. The most of development ideas were linked to winter conditions like snow, ice and darkness. Students wanted to have better work opportunities and more cultural events. The results of the study are unique, because the subject has never been researched before in Oulu University of Applied Sciences.

Keywords: International studying, safety, wellbeing, safety in educational institution

Sisältö

1	JOHDANTO	6
2	TURVALLISUUS.....	8
2.1	Fyysinen turvallisuus.....	9
2.2	Psyykinen turvallisuus.....	12
2.3	Hyvinvointi	14
3	TURVALLISUUS LAISSA.....	15
3.1	Perustuslaki	15
3.2	Ammattikorkeakoululaki	15
3.3	Pelastuslaki.....	16
3.4	Työturvallisuuslaki.....	17
4	TURVALLISUUS OPPILAITOKSISSA	18
4.1	Oppilaitosten turvallisuustoiminta.....	18
4.2	Turvallisuusjohtaminen	20
5	TURVALLISUUS OAMKIN LIIKETALouden YKSİKÖSSÄ	21
6	KANSAINVÄLISEN OPISKELIJAN ARKI	25
6.1	Uuden kulttuurin kohtaaminen	25
6.2	Asuntola-asuminen	27
6.3	Vapaa-aika.....	28
7	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	29
8	TUTKIMUSTULOKSET	31
8.1	Turvallisuus Oamkin liiketalouden yksikössä	33
8.2	Turvallisuus Oulussa.....	34
8.3	Taustamuuttujien vaikutukset.....	39
8.4	Avoin kysymys	41
9	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	43
10	POHDINTA.....	47
	LÄHTEET.....	49
	LIITTEET	54

1 JOHDANTO

Oppilaitoksen turvallisuus on noussut puheenaiheeksi viime vuosina tapahtuneiden koulusurmien johdosta. Niin opettajien kuin oppilaidenkin turvallisuudentunne on järkkynyt. (Paasonen, Huuononen & Paasonen 2012.) Turvallisuus on yksi ihmisen perustarpeista. Laajalti tunnetun Maslowin tarvehierarkian mukaan turvallisuudella on perustavaa laatua oleva asema ihmisen muihin tarpeisiin nähden. Ihmisen tarve turvallisuuteen tulee Maslowin hierarkiassa heti fysiologisten tarpeiden jälkeen. Se ilmenee pysyvyyden, riippuvuuden ja suojeltuna olemisen tuntemuksina. Ihmisen on tärkeää tuntea olonsa turvalliseksi, jotta esimerkiksi oppiminen, itsensä toteuttaminen ja seurallisuus ovat mahdollisia. (Niemelä 2000, 21-22.) Turvallisuus on laaja käsite, joka jakautuu moniin eri aihealueisiin. Tässä tutkimuksessa turvallisuutta tarkastellaan kahdesta eri näkökulmasta, fyysisestä ja psyykkisestä.

Joka vuosi Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) kansainväliseen opiskelijavaihtoon saapuu noin 250 vaihto-opiskelijaa eri puolelta maapalloa opiskelemaan 3-10 kuukaudeksi. Koko tutkinnon suorittavia, kansainvälisiä tutkinto-opiskelijoita koko Oamkissa on noin 260. (Oulun ammattikorkeakoulu 2013a, hakupäivä 20.10.2013.) Tällä hetkellä pelkästään Oamkin liiketalouden yksikössä on vaihto-opiskelijoita 36 ja ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita 106 (Nätyнки 20.9.2013, sähköpostiviesti). Oulun ammattikorkeakoulu pyrkii aidosti kansainväliseen korkeakouluympäristöön, sillä se vahvistaa koulutuksen laatua, näkyvyyttä sekä valmistaa opiskelijoita ja henkilöstöä kulttuurienväliseen kohtaamiseen sekä kansainvälisessä ympäristössä toimimiseen (Oulun ammattikorkeakoulu 2013a, hakupäivä 20.10.2013).

Tämän tutkimuksen tavoitteena on saada tietoa liiketalouden yksikön kansainvälisten opiskelijoiden kokemasta turvallisuudesta Oamkissa ja Oulussa. Kansainvälisellä opiskelijalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa Suomeen Erasmus-ohjelman kautta tulleita opiskelijoita sekä Suomeen ulkomailta tulleita tutkinto-opiskelijoita. Käytämme tässä tutkimuksessa kansainvälisestä opiskelijasta lyhennettä kv-opiskelija. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitkä asiat huolestuttavat erityisesti kv-opiskelijoita. Tutkimme, kokevatko he Oulun sekä Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön turvalliseksi sekä mitkä tekijät tähän vaikuttavat. Toivomme saavamme kehittämissuhteita siihen, kuinka huolenaiheita voitaisiin vähentää tai jopa kokonaan poistaa. Aihetta ei ole aiemmin tutkittu Oamkissa.

Tässä opinnäytetyössä etsitään vastauksia seuraaviin tutkimusongelmiin:

- Mitkä asiat huolestuttavat kv-opiskelijoita?
- Kokevatko kv-opiskelijat Oamkin liiketalouden yksikön turvalliseksi?
- Kokevatko kv-opiskelijat Oulun turvalliseksi?
- Mitkä tekijät vaikuttavat kv-opiskelijoiden kokemaan turvallisuuteen/turvattomuuteen?

Opinnäytetyö toteutetaan Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön toimeksiannosta. Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikkö kouluttaa liiketalouden, kansainvälisen kaupan, tietojenkäsittelyn sekä kirjasto- ja tietopalvelun asiantuntijoita. Yksikössä on kolme suomenkielistä ja kaksi englanninkielistä koulutusohjelmaa sekä yksi ylempään amk-tutkintoon johtava koulutusohjelma. (Oulun ammattikorkeakoulu 2013a, hakupäivä 20.10.2013.)

Tutkimus toteutetaan kvantitatiivisena eli tilastollisena tutkimuksena Oamkin liiketalouden yksikön tiloissa käyttäen aineistonkeruumenetelmänä kyselylomaketta. Aineisto kerätään huolellisesti suunnitellulla kyselylomakkeella. Vastaukset kerätään vieraillemalla kansainvälisten opiskelijoiden luennoilla ja keräämällä täytetyt lomakkeet välittömästi talteen. Näin menetellen varmistetaan mahdollisimman suuri vastausprosentti. Anonyymi kyselylomake mahdollistaa myös arkaluontoisten kysymysten asettamisen. Tutkimus on kokonaistutkimus, jossa tutkimuksen perusjoukkona toimivat Oamkin liiketalouden yksikön kansainväliset opiskelijat.

Tietoperusta koostuu kahdesta osa-alueesta, joiden avulla aihe saadaan helposti jäsennettyä. Teoriaosiossa käsitellään turvallisuutta sekä sen yhteyttä hyvinvointiin. Perehdymme myös siihen, miten turvallisuusasiat tulee huomioida oppilaitoksissa ja miten ne on huomioitu liiketalouden yksikössä. Toisessa osassa käsittelemme kansainvälisen opiskelijan arkea Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikössä sekä Oulun ympäristössä. Tarkastelemme osiossa asioita erityisesti turvallisuuden näkökulmasta. Keskeisinä lähteinä käytämme turvallisuuteen liittyvää kirjallisuutta, joissa on käsitelty turvallisuutta niin yksilön kuin oppilaitosten näkökulmasta. Kansainvälisten opiskelijoiden elämään pyrimme pääsemään sisälle haastattelemalla kv-koordinaattoreita ja kv-tutoroppilasta, havainnoimalla itse asuntolassa sekä perehtymällä kulttuurieroja käsittelevään kirjallisuuteen.

2 TURVALLISUUS

Turvallisuus on jokaiselle yksilölle kuuluva oikeus. Jokaiselle meistä kuuluu oikeus opetukseen, sivistykseen, työhön, toimeentuloon ja terveydenhoitoon. Lisäksi yksilölle kuuluu esimerkiksi oikeus turvalliseen työympäristöön, turvalliseen asumisen laatuun sekä puhtaaseen ja turvalliseen ympäristöön. Perinteisessä turvallisuuskäsityksessä turvallisuuden takaa valtio, jonka tehtävänä on yhteiskunnan suojaaminen viholliselta ja kansalaisten fyysisen koskemattomuuden suojaaminen. (Niemelä 2000, 25.) Tämä käsitys turvallisuudesta on kuitenkin varsin kapea, ja nykyään sen rinnalle on nostettu inhimillisen turvallisuuden käsite. Inhimillisellä turvallisuudella tarkoitetaan yksilöiden ja heidän muodostamiensa yhteisöjen turvallisuutta. Lähtökohtana on, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolesta, rodusta, uskonnosta, etnisyydestä tai muista ihmisistä määrittelevistä tekijöistä. (Alm & Juntunen 2010, 18-19.) Turvallisuus ei siis rajoitu pelkästään fyysisen selviytymisen turvaamiseen, vaan kattaa myös sosiaalisen hyvinvoinnin ja näin ollen edistää ihmisoikeuslakien toteutumista (Niemelä & Lahikainen 2000, 17).

Yleisesti voidaan ajatella, että ihminen kokee olonsa turvalliseksi kun hänen terveytensä ja turvallisuutensa ei ole uhattuna. Turvallisuutta voidaan kuitenkin tarkastella hyvin monesta näkökulmasta. Tällaisia ulottuvuuksia ovat vaikkapa terveys, ihmissuhteet, työ, asuminen, yhteiskunnan ongelmat, taloudellinen tilanne, ympäristöongelmat ja maailmantilanne. Turvallisuus on asia, joka koskettaa ihmistä elämän jokaisella osa-alueella. Sillä on hyvin suuri merkitys kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. (Niemelä, Kainulainen, Laitinen, Pääkkönen, Rusanen, Ryytänen, Widgrén, Vornanen, Väisänen & Ylinen 1997, 131, 3.) Esimerkkinä voidaan sanoa, että vaikka globaali tilanne olisi hyvä ja idealistisesti maailmassa vallitsisi rauha, minkä lisäksi henkilöllä olisi viihtyisä, vakava työ sekä hyvät ihmissuhteet, ei se takaisi hänelle sataprosenttista turvallisuuden tunnetta. Yksilöllä saattaisi olla esimerkiksi vakava sairaus. Turvallisuus on siis hyvin monimutkainen asia, joka ei koostu vain yhdestä osa-alueesta. Se pikemminkin nivoutuu ihmisen elämäkokemukseen ollen näin henkilökohtainen, subjektiivinen kokemus, jota voidaan jaotella ja tarkastella useiden eri ulottuvuuksien kautta. (Ranta-Tyrkkö & Ropo 2003, 8.)

Selkein ja tärkein jaottelu on jako objektiiviseen (ulkoinen) ja subjektiiviseen (sisäinen) turvallisuuteen (Niemelä 2000, 21), jota avaamme seuraavissa kappaleissa. Käymme läpi sellaisia tarkastelunäkökulmia turvallisuuteen, jotka olemme nähneet asiaankuuluviksi tähän tutkimukseen. Näkö-

kulmat on jaoteltu fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden otsikoiden alle helpottamaan tekstin jäsentämistä.

2.1 Fyysinen turvallisuus

Fyysinen turvallisuus on usein ensimmäinen asia, joka tulee mieleen puhuttaessa turvallisuudesta. Perinteisen, kapean turvallisuusnäkömyksen mukaan turvallisuus on nimenomaan valtion takaamaa, fyysistä suojelua viholliselta. Yhteiskuntapoliittisesti se voidaan jäsentää eri ulottuvuuksiin – valtion voidaan nähdä olevan turvassa, jos sitä ei uhata, ja jos uhataankin, niin sen on mahdollista puolustautua voitokkaasti. Turvallisuutta on myös se, etteivät ihmiset tai ryhmät riistä toisiaan vaan elävät rauhassa. (Laitinen 2003, 29.)

Valtakunnallista turvallisuutta luo vapaus uhista – toisin sanoen se, että yhteiskunnan osat ja rakenteet toimivat ilman huomattavia häiriötekijöitä, kuten rikollisuutta, epävarmaa taloustilannetta, köyhyyttä tai nälkää. Valtio tarjoaa ihmisille sosiaalihuollon, terveydenhuollon sekä poliisin ja pelastustoimen palvelut. Lisäksi valtakunnalliseen turvallisuuteen kuuluu valtion kyky pysyä itsenäisenä ja säilyttää identiteettinsä. Kansainvälinen turvallisuus puolestaan tarkoittaa valtioiden välistä tilaa, jossa yksikään valtio ei joudu kokemaan ulkopuolelta tulevaa aggressiota. Valtion taloudellinen turvallisuusulottuvuus käsittää resurssit ja varat vaikuttaen olennaisesti kansalliseen hyvinvointiin. Lisäksi se luo perustan esimerkiksi sotilaalliselle voimalle yhdistyen näin valtakunnalliseen turvallisuusajatteluun. (Laitinen 2003, 29-32.)

Yhteiskunnallista turvallisuusajattelua voi soveltaa myös henkilökohtaiseen yksilön fyysiseen turvallisuuteen. Useassa laissa on määritelty, ettei kenenkään pitäisi joutua kokemaan fyysistä uhkaa tai aggressiota. Taloudellinen ulottuvuus käsittää yksilön toimeentulon varallisuuspuolella. Lisäksi voidaan puhua turvallisuudesta erilaisten yhteisöjen ja ryhmien sisällä ja välillä. Taloudellinen toimeentulo on yleisin ja vanhin hyvinvoinnin mittareista. Se on myös yksi turvallisuuden mittari. Taloudellinen turvallisuus merkitsee yksilötasolla työtä ja asemaa yhteiskunnassa sekä toimeentuloa itselle ja perheelle. Se on siis eräänlainen hyvien asioiden jatkumo. Vähävaraisuus onkin keskeinen turvattomuutta aiheuttava tekijä. Köyhyys sinällään ei aiheuta turvattomuutta, sillä useimmat köyhyysrajan yläpuolellakin elävät kokevat taloudellista ahdistusta. Kyse on lähinnä riskistä, uhasta tulevaisuudessa ja siitä, että ihminen joutuu muuttamaan elämäntyyliä, johon hän on tottunut, ja jonka hän on havainnut toimivaksi. Suomessa on käytössä pohjoismainen

hyvinvointivaltiomalli, johon kuuluva sosiaaliturvajärjestelmä on perinteisesti kyennyt takaamaan Suomessa asuville kohtuullisen tasokkaan toimeentulon. (Talvitie-Ryhänen 2000, 270-271.)

Terveys on yksi hyvinvoinnin konkreettisimmista muodoista. Sairaudet ja taudit ovat olleet kautta historian keskeisiä pelon aiheuttajia, sillä ne vaarantavat elämäntoimintojen jatkuvuutta ja turvallisuutta. Terveystä on tullut aikamme riskiahdistuksen kohde. Sairauden kokeminen vaikuttaa aina ihmisen käsitykseen omasta ruumiistaan ja minäkuvastaan. Terveiden ja sairauden kokemiin vaikuttavat ainakin ikä, sukupuoli, persoonallisuus ja elämäntilanne. Kaikella tällä on merkitys siihen, millä tapaa ihminen sairautensa suhtautuu ja kuinka se vaikuttaa hänen psyykkiseen vointiinsa. Terveiden ja toimintakyvyn ylläpitoon liittyvä terveysuhkien välttäminen ja terveysriskien arviointi ja hallinta ovat tärkeä osa nykyajan terveyspolitiikkaa. Puhutaankin terveyskäyttäytymisestä, kuten riskiruokien välttämisestä ja liikunnan merkityksestä. Terveyspolitiikassa puhutaan paljon riskitekijöistä, sillä valistuksen toivotaan johtavan riskikäyttäytymisen välttämiseen. On kuitenkin huomioitava, että tällainen informointi saattaa johtaa riskien vaarallisuuden yliarviointiin. (Ryynänen 2000, 41-48.)

Työhyvinvoinnissa on henkisen puolen lisäksi myös fyysinen ulottuvuus. Työsuojelutoiminnan on tarkoitus parantaa työympäristöä sekä työoloja työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi. Tärkeintä on työtapaturmien, ammattitautien ja muiden terveyden haittojen ennaltaehkäisy ja torjuminen. Työympäristöä parantamalla voidaan vaikuttaa merkittävästi työntekijöiden hyvinvointiin. Yksinkertaisetkin ratkaisut voivat parantaa turvallisuutta päivittäisessä toiminnassa. Fyysisessä työympäristössä työsuojelutoiminta painottuu työvälineisiin ja kalustoon, työtiloihin, turvallisuusohjeisiin, vaarojen tunnistukseen ja riskinarviointiin ja kone-, sähkö-, ja – paloturvallisuuteen. Lisäksi huomioidaan fyysiset tekijät työympäristössä, joita ovat esimerkiksi mahdolliset melu, värinä, valaistus, säteily ja sisäilman laatu. (Harjanne & Penttinen 2004, 5-9.)

1990-luvulla toteutetussa Turvattomuus-tutkimushankkeessa (Niemelä ja tutkijaryhmä) havaittiin, että ihmisiä huolestuttavat ja turvattomuutta aiheuttavat tekijät ovat muuttumassa globaaleimmiksi (Ranta-Tyrkkö ym. 2003, 8). Yhteiskunnan teollistuminen ja teknistyminen ovat saaneet aikaan uudenlaisia turvallisuusriskejä. Tätä kutsutaan moderniksi, ekologisiksi turvallisuuskäsitykseksi. Nykyaikana turvallisuuden uhkana nähdään maailmanlaajuiset ja ympäristölliset maailmantilanteeseen vaikuttavat asiat, kuten ilmastonmuutoksen, ydinvoimaloiden ja geeniteknologian aikaansaamat ekokatastrofit. (Niemelä 2000, 30.) Lisäksi kemikaalit aiheuttavat omat riskinsä ihmiselle ja luonnolle. Näiden riskien tunteminen olisi välttämätöntä turvallisen ympäristön varmistamiseksi.

miseksi. Uutta tutkimustietoa syntyy jatkuvasti, mutta sitä on edelleen liian vähän. Valitettavasti emme voi olla tietoisia arkitoiminnoissamme käyttämien kemikaalien mahdollisista haittavaikutuksista hormonitoimintoihin, lisääntymiseen tai kehitykseen. (Nystén 2008, 7.)

Ekologinen turvallisuuskäsitys on muuttanut ihmisen ja luonnon välistä kysymyksenasettelua; aiemmin on ollut kyse siitä, kuinka ihminen hyödyntää ja jalostaa luontoa omaan käyttöönsä. Nyt pohditaan, mitä kaikkia haittavaikutuksia tuo ihmisen toiminta luonnolle aiheuttaa. Niukkenevat luonnonvarat yhdistettynä jatkuvaan väestönkasvuun tekevät luonnonvarojen riittävyydestä yhä suuremman, globaalin uhan. Maailmanlaajuisella ongelmalla on väistämättä vaikutus kaikkien ihmisten elämään ja turvallisuuteen. (Vornanen 2000, 316-317.)

Tietoturvallisuus tarkoittaa sitä, että viestintä- tai tietojärjestelmän käyttäjä voi turvallisesti lähettää ja vastaanottaa tietoa ilman, että tiedon sisältö muuttuu tai tulee kenenkään muun tietoon. Tietoturvaluustoimenpiteillä pyritään siihen, ettei viestintä- ja tietojärjestelmiä voida käyttää rikollisiin, epäeettisiin tai muuten vahingollisiin tarkoituksiin. Tietotekniset järjestelmät kehittyvät koko ajan ja samalla myös tietoturvallisuuden toimijoilta edellytetään yhä suurempaa tehokkuutta. Kehittyminen tuo mukanaan myös uhkakuvia, ja valtioneuvosto onkin kehittänyt kansallisen tietoturvastrategian. Strategian tavoitteena on rakentaa turvallista tietoyhteiskuntaa ja kasvattaa luottamusta siihen. (Parmes, Frösén, Koivukoski, Liskola, Mäkinen, Piispanen, Riistaniemi & Söder 2007, 126-127.)

Tässä tutkimuksessa on oleellista myös asumisen turvallisuus. Asuminen on ihmisen keskeinen elämäalue, ja sitä voidaan pitää yhtenä hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä sen heijastuessa myös muihin elämäalueisiin. Asumisesta voidaan eritellä esimerkiksi asunnon kuntoon, sijaintiin, asukkaisiin ja alueeseen liittyviä tekijöitä. Fyysisen ympäristön lisäksi asuminen on myös sosiaalinen tapahtuma, johon vaikuttavat naapurisuhteet koko asuinalueella myöten. Suomalaisten kokemia turvattomuuden lähteitä asumiseen liittyen ovat lähinnä vaarallinen, saastunut tai levoton asuinympäristö. Suomalaiset kokivat asumisturvattomuuden liittyvän asunnon ulkopuoliseen maailmaan, ja esimerkiksi asunnon kunto huolestutti verraten harvaa. (Niemelä ym. 1997, 53-56.) Kaksi kolmasosaa Suomessa vuosittain sattuvista tapaturmista tapahtuu kotona. Suurin uhka ei siis välttämättä ole murtovaras, vaan asukas itse. Kotitapaturmat liittyvät usein jonkin tavaran käyttöön, minkä vuoksi laitteiden käyttö-, huolto- ja hoito-ohjeisiin tulisi tutustua huolellisesti, samoin kuin ottaa selvää eri kemikaalien tuotetiedoista. (Pitkänen 2004, 67-68.)

2.2 Psyykkinen turvallisuus

Psyykkisellä turvallisuudella tarkoitetaan subjektiivista turvallisuutta eli koettua tilaa. Se on ihmisen peruspyrkimys ja useat tutkimukset ovatkin osoittaneet, että ihmisen hyvinvointi perustuu perustarpeiden tyydyttämiseen. Yksi tunnetuimpia teorioita turvallisuuteen liittyen on Abraham Maslowin tarvehierarkia. Maslowin mukaan ihmisellä on tietyt tarpeet, jotka voidaan asettaa hierarkkiseen järjestykseen. Alemman tason tarpeet tulee olla tyydytettynä ennen kuin voidaan tavoitella seuraavaa tasoa. (Niemelä 2000, 21.)

Maslowin tarvehierarkian mukaan tärkeimpinä tarpeina ovat fysiologiset tarpeet, joilla tarkoitetaan välttämättömiä ruumiillisia tarpeita, kuten ravintoa, unta ja seksuaalikäyttäytymistä. Heti välttämättömien ruumiillisten tarpeiden jälkeen tulee tarve turvallisuuteen. Maslow näki inhimillisen turvallisuuden hyvin tärkeänä edellytyksenä ihmisen onnistuneelle perustoiminnalle. Kolmanneksi tärkeimpänä tarpeena on rakkauden ja yhteenkuuluvuuden tarve, jolla tarkoitetaan ihmisen tarvetta kontaktiin muiden kanssa. Viimeisinä hierarkiassa ovat arvostuksen tarpeet eli tekijät, joilla yksilö pyrkii erottautumaan joukosta. Ihminen voi hyvin, kun hän saa tyydyttää sekä henkiset että fyysiset tarpeensa. Vastaavasti turvattomuus syntyy sellaisissa olosuhteissa, joissa näitä perustarpeita ei päästä tyydyttämään. (Niemelä 2000, 22.)

Turvallisuus on keskeinen arvo ihmisen elämässä. Turvallisuus arvona merkitsee tärkeimpänä varmuutta ja toisena vaarojen puuttumista eli vaarattomuutta. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi turvallista asuinympäristöä sekä rikollisuuden, tapaturmien ja onnettomuuksien poissaoloa. Turvallisuus arvona ilmenee kuitenkin myös sisäisellä, yksilön, ryhmien ja kansakunnan tasolla. Yksilön sisäisenä tunteena se ilmenee mielenrauhana ja sisäisenä tasapainona. Ryhmien tasolla se merkitsee perheen tai muun läheisen ryhmän turvallisuutta. Ihmiskunnan tasolla turvallisuus arvona on yhteiskunnallista turvallisuutta ja rauhaa. Tämä on sosiaalista turvallisuutta, jolla on huomattava osuus psyykkisessä turvallisuuden tunteessa. Turvallisuus onkin yksi vakaimpia arvoja ihmisen elämässä. (Niemelä 2000, 22.)

Ihmisten välinpitämättömyys toisiaan kohtaan aiheuttavat Niemelän ja työryhmän (1997, 75-77) mukaan huolta ja turvattomuutta jopa kolmelle neljästä. Muita kovien arvojen mukaisia turvattomuuden aiheuttajia ovat esimerkiksi poliittinen ja uskonnollinen kiihkomielisyys ja erilaisuuden suvaitsemattomuus.

Sosiaalinen, toisin sanoen yhteisöllinen turvallisuusajattelu käsittää ihmisen lähipiirin ja sosiaaliset verkostot, kuten perheyhteisön, työyhteisön, koulu yhteisön, asuinyhteisön ja harrastusyhteisön. Nämä ovat ydinalueita puhuttaessa ihmissuhdeturvallisuudesta. Sosiaalista turvallisuutta pidetään Suomessa koko yhteiskuntapolitiikan tavoitteena ja aineellisen sosiaalisen hyvinvoinnin lisäksi pyritään korostamaan myös henkistä turvallisuutta. Psykkisellä tasolla se liittyy esimerkiksi työhyvinvointiin, joka edistää turvallisuuden tunnetta työpaikalla. (Niemelä ym. 1997, 135, 23.) Tätä voidaan soveltaa myös koulu ympäristöön. Työ ja koulu jäsentävät arkea tuoden mielekkyyttä elämään. Ne myös liittävät yksilön laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin. (Väisänen 2006, 59.) Negatiivisena puolena yhteisöllisessä turvallisuusajattelussa puhutaan sosiaalisesta ja henkisestä väkivallasta, kuten kiusaamisesta. Ihmissuhteisiin liittyvät ristiriidat ja vaikeudet työpaikalla tai opiskelu ympäristössä aiheuttavat turvattomuutta. Työn henkisen rasittavuuden aiheuttama turvattomuus aiheuttaa usein seurauksia. (Niemelä ym. 1997, 24.) Perusturvallisuus voi olla uhatuna, jos työssä tai opiskelussa vaatimukset kasvavat liian suuriksi aiheuttaen ylimääräistä huolta ja stressiä (Väisänen 2006, 59).

Psykkisen hyvinvoinnin ongelmia työpaikalla voidaan soveltaen verrata opiskelu ympäristöön. Sanallinen kiusaaminen, manipulointi ja syrjintä ovat henkisen väkivallan muotoja, joita ei välttämättä ulkopuolinen heti havaitse. Ne kuitenkin satuttavat uhria usein syvästi ja aiheuttavat mielenterveydellisiä ongelmia. (E-Mielenterveys 2013, hakupäivä 18.10.2013.)

Psykkiseen turvallisuuteen liittyy useita eri lähikäsitteitä, kuten esimerkiksi turvattomuus, riski, uhka, vaara ja pelko. Riski, uhka, vaara ja pelko liittyvät kaikki turvattomuuden käsitteeseen. Niitäkin voidaan havainnoida eri ulottuvuuksien kautta. Riski voidaan havainnoida esimerkiksi kokemisen, pelottavuuden tai laajuuden kautta. Uhka on epämääräinen pelko, joka liitetään yleensä tulevaisuuteen. Vaara nähdään konkreettisena asiana. Pelko puolestaan on psykologinen tunne. (Niemelä 2000, 23-24.) Joissain tilanteissa henkilö saattaa nähdä jonkin riskin kohtuuttoman suurena. Jokin yksittäinen teko voi näyttää suurelta riskiltä sen saaman huomion vuoksi. Julkisudessa huomio kohdistetaan usein ylikorostetusti vakaviin, mutta harvinaisiin riskeihin. Media voi saada aikaan sen, että ihmiset ajattelevat riskin olevan vakavampi, kuin se todellisuudessa onkaan. Tällöin arkipäiväiset pienet riskit voivat menettää merkitystään ja harvinaiset, vakavat riskit, kasvaa suuriin mittasuhteisiin yksilön mielen sisällä. (Paasonen ym. 2012, 14.)

2.3 Hyvinvointi

Hyvinvointi-käsitteen subjektiivisuudesta johtuen sitä on hyvin hankala määritellä yleisesti. Aivan kuten turvallisuuskin, on hyvinvointi yksilön sisäinen tunne, jonka kokeminen vaihtelee yksilöiden välillä – riippuen esimerkiksi sukupuolesta, yhteiskuntaluokasta ja kulttuurista. (Ranta-Tyrkkö ym. 2003, 7.) Turvallisuus ja hyvinvointi ovat käsitteinä toisiaan hyvin lähellä. Hyvinvointi on kiinteästi yhteydessä tunteeseen, jolloin yksilö kokee kontrolloivansa omaa elämäänsä.

Filosofit ovat pohtineet hyvinvoinnin ja hyvän elämän määritelmää jo vuosituhansia. Jo Sokrates asetti peruskysymyksen ”Miten meidän tulisi elää?” Filosofit suosivat Aristoteleesta alkavaa tutkimusperinnettä, jonka avaintermejä ovat hyvinvointi, kukoistaminen ja eudaimonia (Aristoteleen hyvää elämää tarkoittava termi). Eri koulukunnilla oli eri käsitykset termistä. Epikuroksen mielestä eudaimonia oli nautintoa, stoalaiset katsoivat, että se oli hyveiden mukaista toimintaa. Aristoteles puolusti näkemystä, että se on hyveiden mukaista toimintaa eli siis ihmisen omaisluonnon toteuttamista. Filosofit ovat olleet varsin erimielisiä hyvinvoinnin määritelmästä, ovatpa jotkut (esimerkiksi Hobbes, Hume) sitäkin mieltä ettei filosofian menetelmillä ja järjellä pysty vastaamaan kysymykseen siitä, mikä on hyvää elämää. (Mattila, A.S 2009, hakupäivä 28.10.2013.)

Hyvinvoinnin osatekijät voidaan jakaa kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin sekä elämänlaatuun. Yhä useammin koettua hyvinvointia mitataan elämänlaadulla, jota muovaavat terveys ja materiaallinen hyvinvointi, samoin kuin yksilön odotukset hyvästä elämästä, ihmissuhteet, omanarvontunto ja mielekäs tekeminen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013, hakupäivä 28.10.2013.)

Suomalaiset ovat valmiita maksamaan veroja hyvinvointivaltion ja sen palvelujen ylläpitämiseksi. Hyvinvointivaltion tehtävänä nähdään hyvän elämän lähtökohtien tarjoaminen kaikille kansalaisille. Yhteiskunta voi siis tukea väestön elämänlaatua tarjoamalla puitteet hyvään, terveeseen ja ihmisarvoiseen elämään. Valtion tarjoamien hyvinvoinnin edellytyksien lisäksi yksilöllisen hyvinvoinnin katsotaan koostuvan sosiaalisista suhteista, kyvystä toteuttaa itseään, onnellisuudesta ja sosiaalisesta pääomasta. Käsite hyvinvointi viittaa lisäksi yhteisötason hyvinvointiin, jolloin se ulottuu esimerkiksi asuinoloihin ja ympäristöön, työhön ja koulutukseen sekä toimeentuloon. Suomalaisten hyvinvointi on kehittynyt myönteiseen suuntaan, vaikkakin väestöryhmien väliset erot hyvinvoinnissa ovat kasvaneet. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013, hakupäivä 28.10.2013.)

3 TURVALLISUUS LAISSA

Tässä osiossa käsitellään Suomen voimassaolevia lakeja, joita voidaan soveltaa oppilaitoksen sekä yksilön turvallisuuteen.

3.1 Perustuslaki

Suomessa on kattava ja monimuotoinen perusoikeus- ja ihmisoikeussuoja. Perusoikeudet ovat Suomen perustuslaissa (11.6.1999/731) taattuja yksilön oikeuksia. Ne kuuluvat yhdenvertaisesti kaikille. Jokainen saa perusoikeussuojaa sekä julkista valtaa että toisia yksilöitä vastaan oleskellessaan Suomessa. (Ojanen 2003, 3.) Perustuslaki turvaa Suomessa oleville ulkomaalaisille samat perusoikeudet kuin maan omille kansalaisille. Poikkeuksia on tehty vain äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden sekä valtakunnan rajat ylittävän liikkumisvapauden suhteen. (Ihmisoikeudet, hakupäivä 18.10.2013.) Ihmisoikeudet ovat puolestaan alueellisesti tai yleismaailmallisessa kansainvälisoikeudellisessa sopimuksessa tunnustettuja erityisen tärkeitä oikeuksia. Ihmisoikeudet on turvattu jokaiselle sopijavaltion oikeudenkäyttöpiirissä olevalle ihmiselle siitä riippumatta, onko henkilön kansalaisuusvaltio liittynyt sopimukseen vai ei. (Ojanen 2003, 4.)

Suomen perustuslaissa on annettu määräyksiä ihmisten turvallisuudesta. Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus elämäänsä sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen (Perustuslaki 2:7.2 §). Laissa on määrätty, että jokaiselle kuuluu turvattu yksityiselämä, kunnia ja kotirauha (Perustuslaki 2:10.1 §). Ketään ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella (Perustuslaki 2:6.2 §). Jokaisella on myös oikeus tunnustaa ja harjoittaa uskontoa, oikeus ilmaista vakaumus ja oikeus kuulua tai olla kuulumatta uskonnolliseen yhdyskuntaan (Perustuslaki 2:11.2 §).

3.2 Ammattikorkeakoululaki

Ammattikorkeakoululain (12.8.2011/953) mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön (6:24a.1 §). Ammattikorkeakoulun hyväksymillä järjestyssäännöillä tai muilla järjestysmääräyksillä voidaan edistää sisäistä järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä ammattikorkeakouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä (Ammattikorkeakoululaki 6:24a.1 §). Näissä

säännöissä ja muissa määräyksissä voidaan antaa turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä käytännön järjestelyistä ja asianmukaisesta käyttäytymisestä. Lisäksi määräyksiä voidaan antaa ammattikorkeakoulun omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta ammattikorkeakoulun tiloissa ja sen alueella. (Ammattikorkeakoululaki 6:24a.3 §.)

3.3 Pelastuslaki

Kiinteistön haltijalla ja toiminnan harjoittajalla on paljon lakisääteisiä velvoitteita liittyen turvallisuuteen. Suomen pelastuslaki (29.4.2011/379) on säädetty parantamaan ihmisten turvallisuutta ja vähentämään onnettomuuksia (Pelastuslaki 1:1.1 §). Pelastuslakia sovelletaan niin ihmisiin, yrityksiin, yhteisöihin kuin oikeushenkilöihin (Pelastuslaki 1:2.1 §). Pelastuslaissa on määrätty, että rakennuksen omistajan ja haltijan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että tulipalon syttymisen ja sen leviämisen vaara on vähäinen. Pelastustoiminta on tulipalon tai onnettomuuden sattua oltava mahdollista. Pelastushenkilöiden turvallisuus on myös otettava huomioon. (Pelastuslaki 3:9.1 §.) Rakennuksen uloskäytävät on aina pidettävä kulkukelpoisina ja esteettöminä. Uloskäytävillä, kellarien tai varastojen edessä ei saa säilyttää tavaraa (Pelastuslaki 3:10.2 §). Helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa ei tule säilyttää ullakolla, kellarissa, rakennuksen alla tai sen välittömässä läheisyydessä niin, että siitä aiheutuu tulipalon syttymisen tai leviämisen vaaraa (Pelastuslaki 3:9.2 §). Kiinteistön omistajalla ja haltijalla on myös velvollisuus huolehtia, että hälytysajoneuvoille tarkoitetut ajotiet ja pelastustiet pidetään esteettöminä, ja että ne on merkitty asianmukaisesti (Pelastuslaki 2:11.1 §).

Pelastuslain mukaan rakennuksen haltijan, omistajan sekä toiminnanharjoittajan on omatoimisesti ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, joihin se on kykenevä. Tällaisia toimenpiteitä ovat tulipalojen tai muiden vaaratilanteiden ehkäisy, varautuminen henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen, varautuminen pelastustoimenpiteisiin, kuten tulipalon sammuttamiseen sekä ryhtyminen toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi vaaratilanteissa. (Pelastuslaki 2:14.1 §.) Rakennuksen tai kohteen haltija tulee vastata pelastussuunnitelmasta, jossa on selostus riskeistä, turvallisuusjärjestelyistä, tilan henkilöille annettavista ohjeista sekä mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä (Pelastuslaki 2:15.1 §). Pelastussuunnitelma on laadittava myös erikseen yleisötilaisuuksiin ja muihin tapahtumiin, joihin osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi sisältyy merkittävä henkilö- tai paloturvallisuusriski (Pelastuslaki 2:16.1 §).

Ripeän toiminnan mahdollistamiseksi onnettomuuden sattuessa, on pelastuslaissa määrätty, että sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto, palonilmaisu-, hälytys- ja muut onnettomuuden vaaraa ilmaisevat laitteet, poistumisreittien opasteet ja valaistus sekä väestönsuojien varusteet ja laitteet ovat toimintakunnossa, huollettu ja tarkastettuna asianmukaisesti (Pelastuslaki 3:12.1 §). Tilat tulee varustaa riittävällä määrällä palovaroittimia tai muita laitteita, jotka mahdollisimman aikaisin havaitsevat alkavan tulipalon (Pelastuslaki 2:17.1 §). Pelastuslain mukaan kiinteistö on siis suunniteltava, rakennettava ja varustettava turvallisuuden kannalta siten, että sen käyttöön ei liity tapaturman tai onnettomuuden vaaraa.

3.4 Työturvallisuuslaki

Työturvallisuuslakia 23.8.2002/738 voidaan soveltaa kaikissa oppilaitoksissa (Paasonen 2012, 108). Lain tarkoitus on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ennaltaehkäistä ja torjua työtapaturmia ja ammattitauteja (Työturvallisuuslaki 1:1.1 §). Työnantajalle kuuluu lain mukaan yleinen huolehtimisvelvoite. Työnantaja on velvollinen huolehtimaan työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantajan tulee siis ottaa huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön liittyvät seikat. (Työturvallisuuslaki 2:8.1 §.) Toimenpiteet tulee valita, suunnitella, mitoittaa ja toteuttaa siten, että ne parantavat työolosuhteita (Työturvallisuuslaki 2:8.3 §). Työturvallisuuslain 2 luvun 8 §:n 4 momentin mukaan työnantajan tulee jatkuvasti tarkkailla työympäristön, työyhteisön ja työtapojen turvallisuutta. Työnantajalle kuuluu myös tarkkailuvelvoite, joka koskee työntekijän fyysisen ja psyykkisen turvallisuuden ja terveyden ohella myös työyhteisön sosiaalista toimivuutta. Tähän kuuluu olennaisesti myös mahdollisen häirinnän ja epäasiallisen kohtelun havaitseminen työyhteisössä. 2 luvun 10 §:n 1 momentin mukaan työnantajan on järjestelmällisesti selvítettävä ja tunnistettava työstä, työajoista, työtiloista, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä arvioitava niiden merkitys työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle.

4 TURVALLISUUS OPPILAITOKSISSA

”Oulun Pohjola-opistossa iso joukkotappelu – kolmelle vammoja” on viimeisin otsikoihin päässyt, oppilaitoksen väkivaltaa käsittelevä uutinen. Oppilaitoksen ruokalassa syttyneeseen joukkotappeluun osallistui 20- 30 ihmistä, joista ainakin kolme sai vammoja lautasten ja veitsien osuessa heihin. (Helsingin Sanomat, hakupäivä 16.12.2013.) Lokakuussa 2013 Suomea järkytti Oulun ammattiopistossa tapahtunut usean ihmisen puukotus. Tuolloin Oulun seudun ammattiopiston tiloissa 16-vuotias oppilas puukotti hengenvaarallisesti neljää henkilöä oppilaitoksen tiloissa. (Kaleva, hakupäivä 15.10.2013.) Tätä aiemmin vuosina 2007 ja 2008 useat saivat surmansa oppilaitokseen kohdistuneessa aseellisessa hyökkäyksessä. Tapahtumat saivat mediassa runsaasti huomioita, mikä herätti keskustelua ja pelkoa siitä, mitä kaikkea oppilaitoksissa on mahdollista tapahtua. Median kerronta sekä poliisia työllistäneet sadat oppilaitoksiin kohdistuneet uhkailut ovat saaneet aikaan sen, että oppilaitoksissa reagoidaan nykyisin herkemmin ja voimakkaammin aivan pieniinkin seikkoihin. Tämä kuvastaa sitä, miten varuillaan Suomen kouluissa tänä päivänä ollaan. (Paasonen ym. 2012, 22-23.)

4.1 Oppilaitosten turvallisuustoiminta

Oppilaitokset joutuvat tänä päivänä entistä enemmän varautumaan muutoksiin ja erilaisiin tekijöihin. Turvallisuuskysymyksistä on tullut tärkeitä osana oppilaitosten toimintaa. Oppilaitoksen toimintaan liittyy useita turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä. Tilat oppilaitoksissa ovat avoimia, mistä johtuen rikos tai vahinko on erityisen helppo toteuttaa. Oppilaitoksen käyttäjämäärät ovat myös suuria ja tiloissa on toimintaa myös iltaisin sekä viikonloppuisin. Oppilaitoksissa on usein ulkopuolisia käyttäjiä sekä ajoittain yleisötilaisuuksia. Sisäiset ja ulkoiset uhat voivat kohdistua oppilaitokseen, sen henkilöstöön sekä opiskelijoihin. (Paasonen ym. 2012, 21, 37.)

Oppilaitoksen turvallisuuteen vaikuttavista asetuksista ja säädöksistä ovat vastuussa useat eri tahot. Suomen eduskunnan tehtävänä on säätää lait ja päättää rahoituksesta sekä koulutuspolitiikan linjoista. Valtioneuvosto vastaa koulutuspolitiikan toimeenpanosta. Opetus- ja kulttuuriministeriö puolestaan määrittää suuntaviivat koulutuspolitiikalle, suunnittelee strategiset linjaukset sekä valvoo valtion budjettiin sidottua opetustarjontaa. Keskeinen toimija koulutuspolitiikan toimeenpanossa on opetushallitus. Se laatii opetussuunnitelmien perusteet ja kehittää koulutusta. Aluehal-

lintovirasto edistää opiskelijoille kuuluvaa oikeusturvaa käsittelemällä valitukset, arvioinnin oikeuspyynnöt ja kantelut. Kuntien velvollisuus näkyy vastuuna järjestää perusopetus. Kunnat voivat myös halutessaan järjestää muunlaista koulutusta. Kunnalla on myös velvollisuus käynnistää oma kriisiorganisaationsa kriisitapauksissa. (Paasonen ym. 2012, 11, 36.)

Oppilaitoksella on velvollisuus järjestää turvallinen opiskeluympäristö. Tämä käsittää niin henkisen kuin fyysisen turvallisuuden ulottuvuudet. Oppilaitoksen fyysiseen turvallisuuteen vaikuttavat työturvallisuuslaissa ja pelastuslaissa laaditut säännökset, rakentamismääräykset ja viranomaisen antamat erilliset ohjeet. Kansanterveyslain (28.1.1972/66) mukaan ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollosta vastaa ammattikorkeakoulun sijaintikunta. Kullakin kunnalla on oikeus päättää miten palvelut järjestetään. Opiskelijahuollon tarkoituksena on opiskelijan oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen. Opiskelijahuoltoa koskevat periaatteet ja tavoitteet voivat kuitenkin erota eri koulutusasteilla toisistaan erityisesti tavoitteiden laajuuden ja sisältöjen osalta. Opiskelijahuoltosuunnitelmaan tulee sisällyttää kriisi- ja viestintäsuunnitelmat. (Paasonen ym. 2012, 31, 34.)

On tärkeää, että jokaisella korkeakoululla on suunnitelma ja toimintaohjeet kriisitilanteiden varalle. Kriisitilanteet ovat erityisesti haastavia juuri opiskelijoille, jotka ovat vieraassa maassa jonka kieltä ja toimintakulttuuria opiskelija ei tunne. Ulkomailta saapuneet opiskelijat ovatkin erityisen haavoittuvaisia kriisitilanteissa ja tarvitsevat siksi tukea omalta korkeakoululta. Organisaation ei tule missään vaiheessa ajatella, että mahdollisuutta kriisin syntymiseen ei ole ja jos olisikin, se hoidettaisiin ilman ennakkovalmistautumista. Mitä paremmin kriisitilanteisiin on varauduttu, sitä tehokkaammin organisaatio pystyy toimimaan kriisin sattuessa. (Tolvanen 2012, hakupäivä 5.2.2014.)

Oppilaitoksen ylin johto kantaa viime kädessä vastuun oppilaitoksen turvallisuudesta. Kun ympäristö on turvallinen, on oppilaitoksessa hyvä työskennellä. (Waitinen & Ripatti 2009, 6.) Koulutuksen järjestäjällä on vastuu laatia suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista. Koulutuksen järjestäjän hyväksymät järjestyssäännöt tai muut sovellettavat järjestysmääräykset edistävät oppilaitoksen sisäistä järjestystä, opiskelun esteettömyyttä, turvallisuutta ja viihtyisyyttä. Näissä järjestyssäännöissä ja muissa järjestysmääräyksissä voidaan antaa tarpeellisia ohjeita käytännön järjestelyistä. Määräyksiä voidaan antaa myös oppilaitoksen omaisuuden käsittelystä sekä oleskelusta ja liikkumisesta oppilaitoksessa ja sen alueella. (Paasonen ym. 2012, 33-37.)

Olellainen osa turvallisuustoimintaa on turvallisuussuunnittelu, jossa riskejä ja toimintaympäristöä on tarkasteltava aidosti. Oppilaitokset voivat sen avulla minimoida mahdollisia vahinkoja, turvata toimintansa jatkuvuutta sekä antaa valmiuksia erilaisissa tilanteissa toimimiseen. Turvallisuussuunnitelmassa on useita tasoja ja muotoja, jotka perustuvat lainsäädäntöön sekä oppilaitoksen omaehtoiseen toimintaan. Suunnitelmaan liittyvät vahvasti pelastuslaissa säädetyt toimenpiteet turvallisuuden edistämiseksi ja varmistamiseksi. (Paasonen ym. 2012, 34-35, 37.)

4.2 Turvallisuusjohtaminen

Turvallisuusjohtaminen on osa organisaation normaalia johtamisprosessia, jonka avulla turvallisuuden eri osa-alueet pyritään organisaatioissa kokoamaan yhdeksi kokonaisuudeksi. Se on jatkuva prosessi, jossa yhdistyy menetelmien, toimintatapojen ja ihmisten johtaminen. (Paasonen ym. 2012, 79-80.) Oppilaitoksen tulee aina huomioida toiminnassaan turvallisuusjohtaminen. Turvallisuusjohtamisessa yhdistyvät sääntelyyn liittyvien vaatimusten täyttäminen ja organisaation omaehtoinen turvallisuustyö. Sääntelyyn liittyvät vaatimukset luovat velvoitteet ja rajat turvallisuustoiminnalle ja muodostavat kehikon, jonka mukaan organisaatio voi suunnitella toimintaansa. Turvallisuusjohtamisen perusta rakentuu riskien tunnistamisesta ja riskien todennäköisyyksien sekä toteutumisen arvioinnista. Kun riskit on tunnistettu, johto valitsee oikeat menettelytavat, joista päätökset johdetaan käytäntöön. (Paasonen ym. 2012, 79-80.)

Turvallisuusjohtaminen voidaan jakaa strategiseen ja operatiiviseen johtamiseen. Strateginen turvallisuusjohtaminen on tulevaisuuden suunnittelua, jossa huomioidaan resurssit, riskit, sääntelyn muutokset ja muut tekijät jotka vaikuttavat tavoitteisiin pääsemiseen. Operatiivinen turvallisuusjohtaminen on puolestaan keskittymistä lyhempään ajanjaksoon ja pienempiin kokonaisuuksiin. Tärkeä osa turvallisuusjohtamista on turvallisuuskulttuurin johtaminen, jolla tarkoitetaan selkeitä toimintatapoja ja ohjeita, monipuolista viestintää sekä eri osapuolien välistä kattavaa keskustelua. Turvallisuuskulttuuri muodostaa turvallisuusasenteiden ja turvallisen käyttäytymisen lähtökohdat, mikä vaikuttaa turvallisuusjohtamisen hallintaan. Oppilaitoksen johtajan rooli on tärkeä juuri kulttuurin luomisessa ja muuttamisessa. (Paasonen ym. 2012, 89, 96.) Ennen kaikkea oppilaitoksen turvallisuusjohtaminen vaatii selkeät lähtökohdat, joista tulee luoda turvallisuuspolitiikka, arvioida mahdolliset riskit ja varmistaa henkilöstön riittävä osaaminen sekä sitoutuminen turvalliseen toimintaan. (Paasonen ym. 2012, 175.)

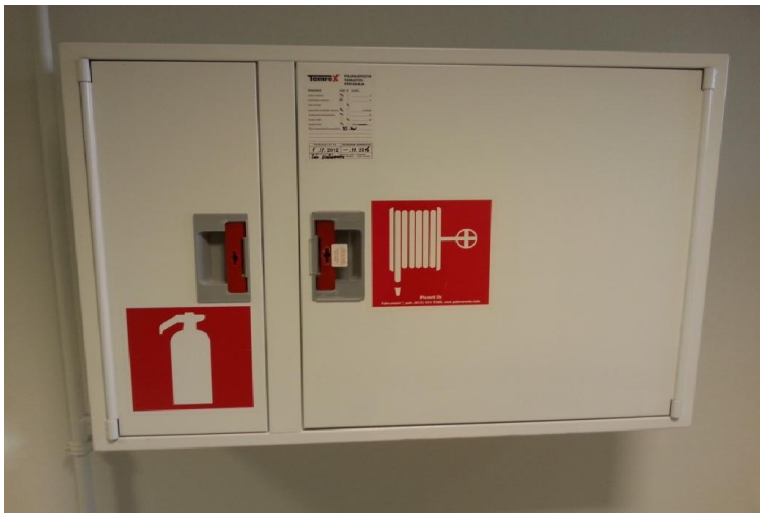
5 TURVALLISUUS OAMKIN LIIKETALouden YKSİKÖSSÄ

Oamkin liiketalouden yksikkö on huomionnut turvallisuuden oppilaitoksen toiminnassa noudattamalla lain edellyttämiä määräyksiä, sekä pyrkimällä aktiivisesti ja omatoimisesti kehittämään laitoksen turvallisuutta. Yksikön tärkeimmät suojattavat arvot ovat henkilöt, omaisuus, tieto ja maine johon kuuluu oleellisena osana myös ympäristöstä huolehtiminen. Oamkin liiketalouden yksikkö on laatinut pelastuslain (29.4.2011/379) vaatiman pelastussuunnitelman. Pelastussuunnitelma löytyy oppilaitoksen sisäisestä Intrasta ja se on nähtävillä opiskelijoille sekä koulun henkilökunnalle niin englannin kuin suomenkin kielellä. Pelastussuunnitelma tarkastetaan vuosittain ja sen henkilö- ja yhteystietojen päivittäminen on jatkuvaa. Pelastussuunnitelmassa on kerrottu pelastustehtävien järjestelystä, kuten pelastusteistä, sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta, suojelumateriaaleista sekä sammutusvälineiden saannista. Oamkin sisäisestä Intrasta on löydettävissä ohje, kuinka kriisitilanteissa tulee toimia liiketalouden yksikössä. Pääasiallisia toimintavaihtoehtoja poistumistilanteissa on kolme: poistuminen kokoontumispaikalle, poistuminen varakokoontumispaikalle tai suojautuminen sisätiloihin. Sisäisestä Intrasta löytyvät myös ensiapuohjeet. Palolaitoksella - ja sairaankuljetuksella toimintavalmiusajat ovat noin kaksi minuuttia ja poliisilla noin kymmenen minuuttia. Liiketalouden yksikön henkilöstöstä 15 on saanut ensiapukoulutuksen. (Pelastussuunnitelma 2013, hakupäivä 18.10.2013.) Liiketalouden yksikkö järjestää säännöllisesti myös poistumisharjoituksia, joissa opiskelijoita ohjeistetaan niin suomen kuin englannin kielellä. Yksikössä on kameravalvonta.

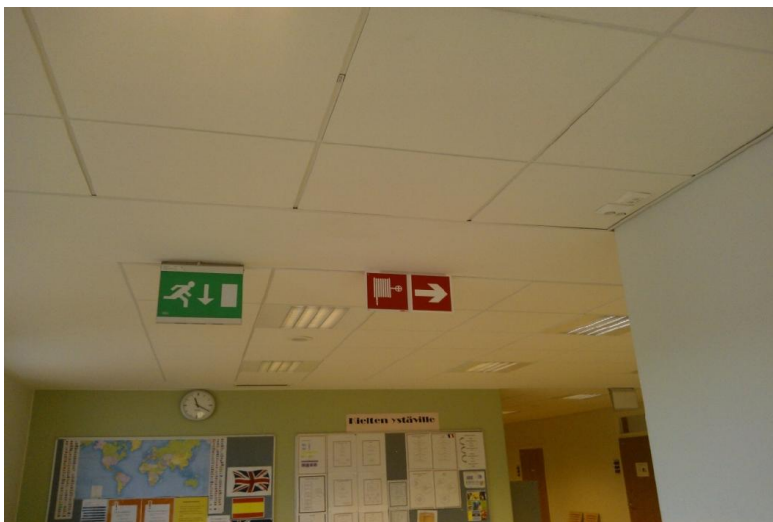
Liiketalouden yksikön käytävien useille ilmoitustauluille on ripustettu huomiota herättävästi laiminoituja turvallisuusohjeita kriisitilanteissa toimimiselle sekä suomen että englannin kielellä (KUVA 1). Ohjeet sisältävät poistumisohjeet kokoontumispaikalle, yleisen hätänumeron ja ohjeet kriisiviestintään. Yksikön seinille on erikseen laitettu toimintaohjeet poistumistilanteita sekä sisälle suojautumistilanteita varten. Nämä toimintaohjeet löytyvät myös jokaisen luokkahuoneen seinältä. Pikapaloposteja, joihin on liitetty mukaan sammuttimet, löytyy jokaisesta koulun kerroksesta kolme kappaletta (KUVA 2). Opasteet pikapaloposteihin on merkitty selkeästi näkyville ja ne ovat kansainvälisiä, joten myös ulkomaalaiset opiskelijat tunnistavat ne (KUVA 3). Hätäuloskäyntejä löytyy useita ja ne on merkitty selvästi erottuvin merkein ja valoin. Uloskäynnit ovat esteettömiä.

KUVA 1. Ohjeita kriisitilanteessa toimimiseen

KUVA 2. Pikapaloposti

KUVA 3. Opasteet

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijoilla on mahdollisuus käyttää opiskelijoiden terveysaseman palveluita. Opiskelijaterveydenhuolto tukee opiskelijaa terveyden ylläpitämisessä ja edistämises- sä sekä auttaa opiskelijaa valmistumaan ammattiin. Tarjolla on apua niin fyysisiin kuin psyykkisiin ongelmiin. Oamkin opiskelijoille on myös tarjolla opintopsykologitoimintaa. Opiskelijoiden on mahdollista osallistua luottamuksellisiin keskusteluihin, joiden tavoitteena on vahvistaa opiskelijan henkistä hyvinvointia. Palvelua on saatavilla myös englannin kielellä. (OSAKO 2013. Uuden opiskelijan opas 2013-2014, hakupäivä 18.10.2013.)

Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (OSAKO) toimii Oamkin opiskelijoiden yhteisenä edunvalvonta- ja palvelujärjestönä. Opiskelijakunnan lähtökohtana toimii ammattikorkeakoulu- opiskelijan etu ja hyvinvointi. OSAKO järjestää myös kansainvälistä opiskelijatutortoimintaa, jossa opiskelijat toimivat vertaisohjaajina toisille, vieraasta maasta tulleille opiskelijoille. Tutoropiskelijat auttavat uusia, kansainvälisiä opiskelijoita käytännön asioissa, joita ulkomaalaiset opiskelijat usein kohtaavat uudessa maassa ja kulttuurissa. OSAKO tarjoaa opiskelijoille myös häirintäyh- dyshenkilötoimintaa. Kaikenlainen häirintä on tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien vastaista toi- mintaa. Korkeakoulu on velvollinen puuttumaan asiaan, mikäli häirintää tapahtuu korkeakouluym- päristössä. Kaikenlaista häirintää kohdatessaan opiskelija voi ottaa yhteyttä häirintäyhdyshenki- löön jonka kanssa hän pystyy keskustelemaan luottamuksellisesti sekä miettimään jatkotoimenpi- teitä. Häirintäyhdyshenkilö on koulutettu tehtäviinsä ja toimii tukena kaikissa häirinnän lopettami- sen vaiheissa. (OSAKO 2013, hakupäivä 18.10.2013.) OSAKO järjestää ulkomaisille opiskelijoille myös vapaa-ajan toimintaa ja auttaa opiskelijaa sopeutumaan opiskelijayhteisöön ja suomalai- seen kulttuuriin. Tapahtumat edistävät sosiaalisten suhteiden luomista, ryhmähenkeä, yhteenkuu- luvuutta ja sopeutumista. (Oulun ammattikorkeakoulu 2013a, hakupäivä 20.10.2013.)

Oulun ammattikorkeakoulu on laatinut kriisitoimintasuunnitelman myös kansainväliselle toiminnal- le. Mikäli ulkomaista tutkinto- tai vaihto-opiskelijaa kohtaa tapaturma Suomessa, kuten vakava sairastuminen, loukkaantuminen tai kuolema, oppilaitos informoi opiskelijan kotikorkeakoulua, lähiomaisia sekä opiskelijan kotimaan Suomeen valtuutettua edustustoa tapahtuneesta. Ulko- maalaisten tutkinto- ja vaihto-opiskelijoiden kohdalla toimitaan Oamkin yksiköiden yleisten krii- siohjeiden ja – toimintasuunnitelmien mukaisesti. (Oulun ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan kriisitoimintasuunnitelma 2013, 6.) Kriisitilanteissa on huomioitava salassapitosään- nökset. Henkilön terveydentilaa koskeva tieto ilmoitetaan eteenpäin vain henkilön suostumuksel- la. Kriisistä viestitään myös niin, että tietoa ei voida yhdistää tiettyyn henkilöön. Nimettömästi viestitään myös silloin, kun otetaan yhteyttä kriisiavun saamiseksi. Salassapitosäännökset saat-

tavat vaihdella suuresti eri maiden välillä, mikä aiheuttaa usein kitkaa kriisitilanteissa. (Tolvanen, 2012, hakupäivä 5.2.2014.)

Opiskelijoiden on mahdollista ilmoittaa omalle organisaatiolleen turvallisuuteensa liittyvistä vaaratilanteista helposti ja nopeasti sisäisen Intran kautta HUPS- ilmoituksella. Toiminnon kautta opiskelija voi ilmoittaa hänelle sattuneesta vaaratilanteesta, minkä jälkeen ryhdytään toimenpiteisiin yksikön turvallisuuden, terveellisyden ja viihtyvyyden parantamiseksi. Kv-opiskelijoille jaetaan opiskelemaan tultaessa englanninkielinen In case of emergency- kortti, johon opiskelija voi täyttää yhteystietonsa sekä mahdolliset sairautensa (KUVA 4). Kortti toimii apuna pelastustyöntekijöille vakavissa onnettomuus- ja sairaustapauksissa. Suositeltavaa olisi, että opiskelija säilyttäisi korttia mukanaan helposti löydettävässä paikassa, esimerkiksi lompakossaan. (Oulun ammatti- korkeakoulu 2013b. Sisäinen lähde, hakupäivä 20.10.2013.)

THE EMERGENCY NUMBER IN FINLAND: 112
(PARAMEDICS, POLICE, FIREFIGHTERS)

Name

Address in Oulu

Tel. (including country code)

Allergies, illnesses and other important information concerning health :: Allergiat, sairaudet ja muu tärkeä tieto

In case of serious accidents and illnesses, please inform also Oulu University of Applied Sciences +358 10 272 1900. Make first the necessary alert to the emergency center at tel. 112!

Vakavissa onnettomuus- ja sairaustapauksissa ilmoita asiasta myös Oulun ammattikorkeakoululle +358 10 272 1900. Soitathan kuitenkin ensin hätänumeroon 112!

KUVA 4. In case of emergency- kortti

6 KANSAINVÄLISEN OPISKELIJAN ARKI

Oamkin liiketalouden yksikköön saapuu vuosittain kymmeniä kansainvälisiä opiskelijoita ympäri maailman. Kansainvälisellä opiskelijalla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa Suomeen Erasmus-ohjelman kautta tulleita opiskelijoita sekä Suomeen ulkomailta tulleita tutkinto-opiskelijoita. Vaihto-opiskelijoiden opiskelujakso Suomessa kestää yleensä noin 3-10 kuukautta. Ulkomaalaiset tutkinto-opiskelijat puolestaan suorittavat koko tutkintonsa alusta loppuun Suomessa. (Oulun ammattikorkeakoulu 2013a, hakupäivä 20.10.2013.) Erasmus-ohjelman avulla tuetaan eurooppalaisten korkeakoulujen yhteistyötä sekä korkeakoulujen välistä opiskelijavaihtoa. Ohjelma tukee myös korkeakoulujen ja työelämän välistä yhteistyötä ja liikkuvuutta. Erasmus on Euroopan laajin korkeakouluopiskelijoiden vaihto-ohjelma. (Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus 2013, hakupäivä 28.10.2013.)

Ulkomailta tulleet opiskelijat voivat halutessaan perehtyä suomalaiseen kulttuuriin ja kieleen Finnish Survival -opintojakson avulla. Saapuva kansainvälinen opiskelija saa tarvittaessa tukea opettaja- ja opiskelijatutoreilta. Yksiköiden kv-koordinaattorit, opintotoimistot sekä kansainvälisten asioiden henkilökunta auttavat ja ohjaavat käytännön asioissa kansainvälisiä opiskelijoita. (Oulun ammattikorkeakoulu 2013a, hakupäivä 20.10.2013.)

Liiketalouden yksikön kansainväliset tutoropiskelijat ovat läsnä siitä hetkestä lähtien, kun ulkomaalainen opiskelija saapuu Suomeen. Kv-tutorit noutavat uuden opiskelijan lentokentältä ja opastavat hänet asuntolaansa. Uusi kv-opiskelija tutustuu ensimmäisten päivien aikana koulunsa turvallisuusasioihin tutoropiskelijoiden ohjaamassa turvallisuuskävelyssä (safety walk), jonka aikana esitellään muun muassa yksikön hätäuloskäynnit sekä sammutuslaitteistot. Opiskelijoille järjestetään myös kaupunkikierrros, jonka aikana esitellään tarpeellisia paikkoja kuten poliisilaitos, opiskelijaterveysasema, kirjasto sekä päivittäistavarakauppa. (Nätyynki 5.11.2013, sähköpostiviesti.)

6.1 Uuden kulttuurin kohtaaminen

Kulttuurilla tarkoitetaan ihmisen tapaa ajatella, tuntea ja reagoida. Kulttuuri on kaikkia niitä asioita, joita ihminen on oppinut historiansa aikana tekemään, arvostamaan, joihin ihminen on oppinut uskomaan. Muuttaessaan uuteen maahan yksilö kohtaa usein aivan toisenlaisen kulttuurin kuin

mihin hän on itse tottunut. (Alitolppa-Niitamo 1993, 24.) Kahden kulttuurin kohdatessa ihmiselle syntyy aina jonkinasteinen stressitila. Tätä tilaa voidaan nimittää kulttuurishokiksi. Usein uuteen kulttuuriin sopeutuminen on pitkä ja vaivalloinen prosessi. Kulttuuriin sopeutuminen käsittääkin usein neljä eri vaihetta. Aluksi kaikki erilainen on mielenkiintoista ja kiehtovaa. Tällöin saattaa tuntua, että uusi elinympäristö on parempi ja tasokkaampi kuin kotona. Muutaman kuukauden kuluttua opiskelija on jo tottunut arkeen eikä kaikki ympärillä tapahtuva tunnukaan enää niin hienolta. Tähän vaiheeseen kuuluu olennaisesti arvostelu oleskelumaata kohtaan. Osa opiskelijoista voi tuntea olon fyysisesti huonoksi sekä masentuneeksi. Kulttuurishokista kärsivä usein huomaa itse tilanteensa ja onnistuu auttamaan itseään. Tämän jälkeen alkaa tilanteen hyväksyminen. Lopulta puolen vuoden jälkeen tilanne on usein vakiintunut. Opiskelija on löytänyt tavan elää uudessa ympäristössä ja hyväksyy ympäristön sellaisenaan. (Salminen & Poutanen 1996, 88-89.)

Se, miten Suomeen tullut opiskelija kokee kulttuurin vaihtumisen, riippuu hänen persoonastaan. Asiat koetaan aina yksilöllisesti. Tilanne, joka toisen mielestä voi tuntua ahdistavalta tai pelottavalta, voi toiselle olla aivan tuttua ja normaalia. Olennaista opiskelijan sopeutumisessa uuteen maahan on se, millaisen vastaanoton hän kokee saavansa ja se, miten hyväksytyksi hän itsensä tuntee. (Alitolppa-Niitamo 1993, 24-25.) Ulkomaalaisen henkinen hyvinvointi on huomattavasti parempi sellaisissa maissa, joissa suvaitaan erilaisia kulttuureita (Salo-Lee, Malmberg, Halinoja 1996, 146). Turvallisuudentunne on usein myös kulttuurisidonnaista. Yhteiskunnan turvajärjestelmä luo turvallisuuden tunnetta. Kulttuureissa, joissa epävarmuuden pelko on suuri, ihmiset tuntevat itsensä usein ahdistuneiksi. Tällaisissa kulttuureissa epävarmuutta poistetaan tiukoilla sääädöksillä. Sellaisissa kulttuureissa, joissa epävarmuuden pelko on pieni, yhteiskunta tarjoaa yleisluontoisia periaatteita, jotka asettavat yksilölle tietyt rajat, mutta antavat kuitenkin luvan toimia vapaasti tilanteen mukaan. (Salminen ym. 1996, 21.)

Ihminen joutuu aina vieraassa kulttuurissa kohtaamaan kommunikointiongelmia. Aivan kuten muut ulkomaalaiset, liiketalouden yksikköön saapuvat kv-opiskelijat joutuvat kohtamaan kielimuurin niin suomalaisten kuin toisten kv-opiskelijoiden kanssa. Kulttuurien välinen kommunikointi aiheuttaa helposti ahdistusta, sillä tilanteeseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä. Suomeen tullessaan ulkomaalainen joutuu laittamaan itsensä likoon ja ottamaan riskin, että hän ei ymmärrä tai että häntä itseään ei ymmärretä. Molemmat osapuolet voivat ahdistua, kun kyse on kulttuurien välisestä kommunikoinnista. Ahdistus puolestaan kuluttaa energiaa, heikentää havainnointikykyä sekä aiheuttaa vetäytymistä. Kun kommunikointi on onnistunutta, ulkomaalainen tuntee sopeutu-

vansa sekä saavansa ympäristöönsä paremman kontrollin, mikä puolestaan lisää hänen kokeemaansa turvallisuudentunnetta sekä nostattaa itsetuntoa. (Alitolppa-Niitamo 1993, 157, 159.)

6.2 Asuntola-asuminen

Suuri osa Oulun ammattikorkeakouluun saapuneista vaihto-opiskelijoista asuu Oulun Höyhtyällä Otokylässä opiskelija-asuntolassa (Nätyinki 25.10.2013, keskustelu). Asuntolan laatimien järjestysohjeiden mukaan ulko-ovet pidetään turvallisuussyistä lukittuina ympäri vuorokauden. Samoisista syistä poistumistiet pidetään esteettöminä eikä käytävillä tule säilyttää tavaraa. Jokaiseen huoneistoon on asennettu palovaroitin, jonka toimivuutta asukkaan on itse seurattava. Kaikenlaisista hiemankin itseään epäilyttävistä asioista pyydetään tekemään välittömästi vikailmoitus toimistolle. (Oto-Opas 2012, hakupäivä 24.10.2013.) Käytävät ovat valaistuja ja varusteltuja useilla pikapaloposteilla. Asuntolasta löytyy englanninkielinen ohjeistus hätätilanteiden varalle. Näistä ohjeista löytyvät tiedot kokoontumispaikasta, väestönsuojista, sammutusvälineiden sijainnista ja ohjeet poistumiseen. Asuntolan ohjeistuksissa on käytetty myös huumoria viestittäessä opiskelijoille tärkeistä asioista. Ohjeista löytyvät tiedot asuntolan läheltä kulkevista linja-autoreiteistä, vinkit suosituimmista yökerhoista sekä hyödyllisiä suomalaisia sanontoja ja ilmaisia. Täysimittaisia versioita asuntolan ohjeista löytyy asuntolan ala-aulasta helposti mukaan otettavaksi. Asuntolan vieressä sijaitsee Otokylän toimisto, josta saa tarvittaessa apua ja neuvontaa sen aukioloaikoina. (Havannointimuistio, LIITE 2.)

Valtaosa ulkomaalaisista tutkinto-opiskelijoista asuu Pohjois-Suomen opiskelija-asuntosäätiön (PSOAS) asunnoissa, suurin osa lähellä liiketalouden yksikköä, Oulun Väikkylässä (Simonen 20.11.2013, sähköpostiviesti). Myös PSOAS on laatinut asuntoja koskevat järjestyssäännöt asukkaiden viihtyisyyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Pelastussuunnitelmat ja turvallisuusohjeet ovat kohdekohtaiset. Ulkopuolisten pääsy asuntolaan öisin on estetty, käytävät pidetään esteettöminä ja häiriötekijöistä pyydetään ilmoittamaan välittömästi. (PSOAS 2013, hakupäivä 29.10.2013.) Tutkinto-opiskelijat asuvat yhdessä suomalaisten opiskelijoiden kanssa. Heille ei ole järjestettynä erillistä asuntolaa eikä heille ole olemassa omaa palvelukonseptia. (Simonen 20.11.2013, sähköpostiviesti.)

Kansainväliset opiskelijat asuvat tiiviisti, samassa yhteisössä. Yhteisöllisyys voi parhaimmillaan lisätä koettua turvallisuutta. Usein vuorovaikutus toisten ihmisten kanssa luo itsessään jo turvallisuuden tunnetta. Yhteisöllisyys muodostuu sosiaalisista suhteista, jotka edellyttävät yhteisön

jäsenien keskinäistä ymmärrystä. Yhteisössä ihminen voi kokea kuuluvansa johonkin ja olla osana ryhmää. (Turvallinen kaupunki 2013, hakupäivä 25.10.2013.)

6.3 Vapaa-aika

Kansainväliset opiskelijat viettävät paljon aikaa muiden ulkomailta tulleiden opiskelijoiden kanssa. Kv-tutoropiskelijoiden rooli on suuri suomalaisen korkeakoulutoimintaan perehdyttämisessä, koti-ikävänsä lieventämisessä sekä ryhmähengen luomisessa. Kv-tutoropiskelijat auttavat Suomeen ulkomailta tulleita käytännön asioissa, kuten puhelinliittymän avaamisessa sekä pankkiasioissa. Kansainväliset opiskelijat osallistuvat mielellään heille järjestettyihin tapahtumiin, kuten elokuvailtoihin, juhliin, liikuntaharrastuksiin sekä erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Kansainväliset opiskelijat tekevät myös ajoittain matkoja Suomen sisällä. He viettävät paljon aikaa keskenään laittaen ruokaa asuntolassa, käyden kahviloissa tai pelaillen joukkueurheilulajeja. Kv-tutoropiskelijoita ei velvoiteta viettämään vapaa-aikaa kansainvälisten opiskelijoiden kanssa, mutta monet ulkomalaiset haluavat tutustua paikalliseen kulttuuriin, mikä onnistuu parhaiten viettämällä aikaa juuri paikallisten kanssa. (Salmi 12.11.2013, haastattelu.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikön kansainvälisten opiskelijoiden kokemasta turvallisuuden tunteesta niin oppilaitoksen tiloissa kuin sen ulkopuolella. Tutkimus toteutettiin tilastollisena tutkimuksena Oamkin liiketalouden yksikön tiloissa käyttäen aineistonkeruumenetelmänä kyselylomaketta. Tilastollisella tutkimuksella selvitetään lukumääriin ja prosenttiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Tulokset kuvataan numeerisen tiedon erilaisilla taulukoilla ja kuvilla. Tulokset pyritään yleistämään varsinaista otosta laajempaan joukkoon käyttämällä tilastollisia päättelykeinoja. (Heikkilä 2008, 16.)

Tutkimusmenetelmäksi valittiin kvantitatiivinen eli tilastollinen tutkimus, sillä sen katsottiin kartoittavan parhaiten olemassa olevaa tilannetta. Kyseisellä tutkimusmenetelmällä saatiin yleinen kuvaus liiketalouden yksikön kv-opiskelijoiden kokemasta turvallisuudesta. Survey- eli suunnitelmallinen kyselytutkimus sopi aineiston keruuseen parhaiten, sillä menetelmä on tehokkain tapa kerätä tietoa silloin, kun tutkittavia on paljon. Koska turvallisuus on aiheena arka ja henkilökohtainen kokemus, oli tärkeää, että vastaajat pysyivät anonyymeja. Lomakkeen avulla opiskelijoilta pystyttiin kysymään arkaluontoisikin asioita.

Kyselylomake (LIITE 1) suunniteltiin huolella ja siitä tehtiin tilastollisessa tutkimuksessa tavallisesti käytetty standardoitu tutkimuslomake valmiine vastausehtoineen. Alkuun pyrittiin sijoittamaan helpot kysymykset, kuten vastaajan sukupuoli, ikä, opiskelumuoto ja kotimaan sijainti. Tämän jälkeen tutkittaville esitettiin erilaisia väittämiä liittyen turvallisuuteen ja annettiin vastausvaihtoehdot kyllä ja ei. Koska kyselylomake oli englanniksi eikä moni vastaajista puhunut äidinkielenään englantia, oli tärkeää, että kysymykset muotoiltiin mahdollisimman yksinkertaiseksi ja helpoiksi ymmärtää. Kahdeksannessa kysymyksessä vastaajan tuli valita edellisestä väittämiä sisältävästä kysymyksestä itselleen kolme tärkeintä väittämää ja merkitä ne tärkeysjärjestykseen. Seuraavat kaksi kysymystä olivat niin kutsuttuja kokoavia kysymyksiä, joissa tiedusteltiin vastaajan turvallisuutta yleisellä asteella. Viimeinen kysymys muotoiltiin avoimeksi kysymykseksi, jolla pyrittiin saamaan tutkittavilta kehittämisideoita turvallisuuden parantamiseen. Lomake esitettiin useaan kertaan suomalaisilla ja ulkomaalaisilla henkilöillä, jotka eivät kuitenkaan kuuluneet lopulliseen otantaan. Esitestauksen tarkoituksena oli selvittää kysymysten ymmärrettävyys sekä kyselyyn tarvittava aika.

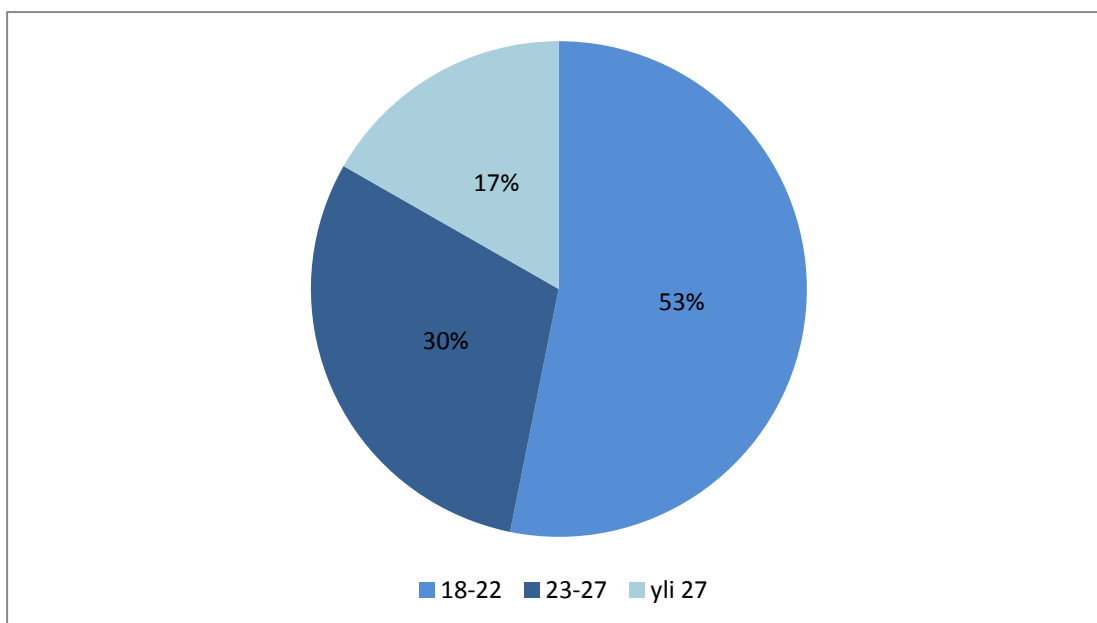
Aineisto kerättiin 25.11.- 5.12.2013 välisenä aikana vierailemalla kansainvälisten opiskelijoiden luennoilla. Tutkimuksen tekohetkellä liiketalouden yksikössä opiskeli yhteensä 142 kansainvälistä opiskelijaa, jotka muodostivat tutkimuksen perusjoukon. Tähän perusjoukkoon kuului 7 ryhmää (3 ryhmää kahdesta eri koulutusohjelmasta sekä vaihto-oppilaiden oma ryhmä) ja jokaisen ryhmän luennoilla pyrittiin käymään vähintään kaksi kertaa. Aineistoa kerättiin vaihdellen sekä aamu-, aamupäivä-, ja iltapäivätunneilla vierailen. Keräämällä täytetyt kyselylomakkeet paikan päällä varmistettiin mahdollisimman suuri otanta. Kaikkia perusjoukkoon kuuluvia henkilöitä ei pystytty tavoittamaan, sillä osa opiskelijoista suoritti parhaillaan opintoihin liittyvää harjoittelujaksoa.

Aineisto käsiteltiin SPSS-tilasto-ohjelmalla. Numeroitujen vastauslomakkeiden tiedot syötettiin yksi kerrallaan ohjelmistoon aineiston käsittelyä varten. Avoimen kysymyksen vastaukset (LIITE 3) ryhmiteltiin eri teemojen mukaan Microsoft Word –asiakirjaan analysoinnin helpottamiseksi. Eräiden tulosten tilastollista merkittävyyttä testattiin Khiin neliö- testillä. Jokainen vastauslomake on otettu tuloksissa huomioon sekä käsitelty luottamuksellisesti ja puolueettomasti. Havaintoaineisto oli primaarista eli tätä työtä varten kerättyä aineistoa.

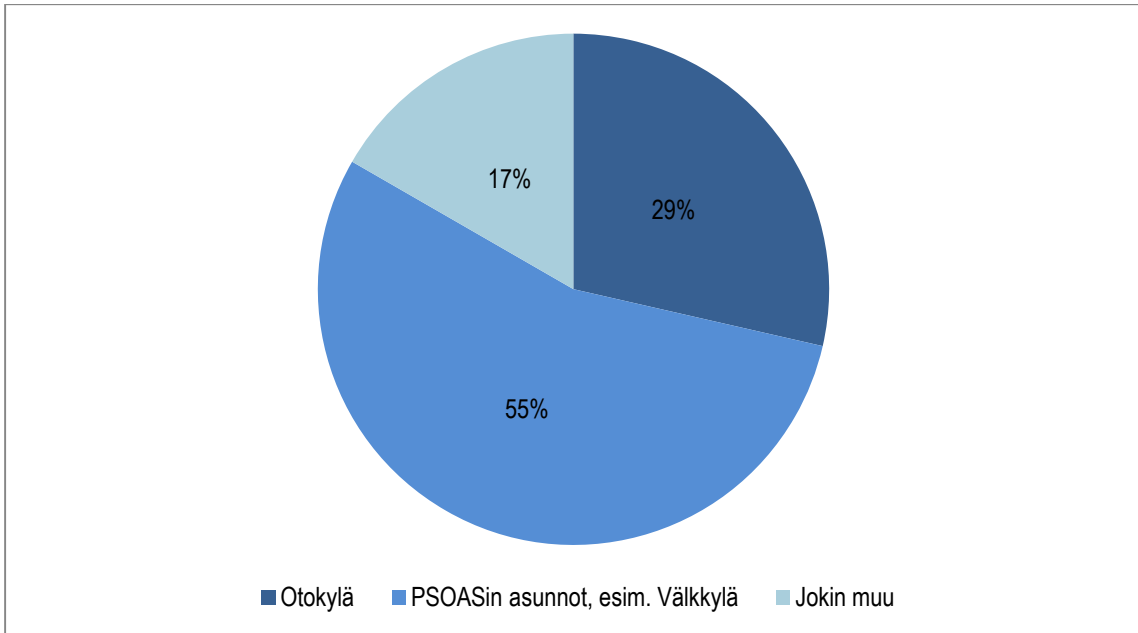
8 TUTKIMUSTULOKSET

Kyselyyn vastasi yhteensä 85 kansainvälistä opiskelijaa. Yksi vastauksista jouduttiin hylkäämään, sillä se oli selvästi pilailumielessä täytetty. Lisäksi yksi opiskelija kieltäytyi kokonaan vastaamasta kyselyyn. Kyselyn lopullinen vastausprosentti oli 60 %.

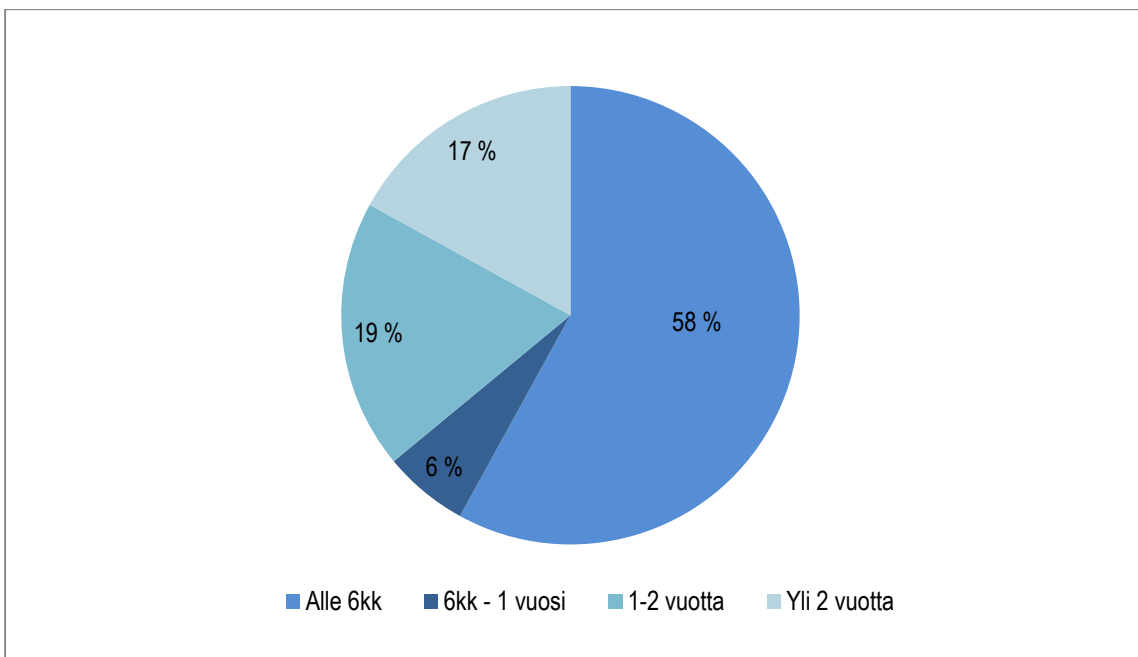
Alun taustamuuttuja-kysymyksistä kävi ilmi, että vastaajista 40 % oli naisia ja 60 % miehiä. Noin puolet (54 %) heistä sijoittui ikähaarukkaan 18 - 22 vuotta, kolmasosa (30 %) oli iältään 23-27-vuotiaita ja loput (17 %) yli 27-vuotiaita. Tutkimukseen osallistuneista suurin osa eli 71 % suoritti Suomessa koko tutkintoa ja näin ollen loput vastaajista (29 %) olivat vaihto-opiskelijoita. Heistä 32 % oli kotoisin Euroopasta ja loput 68 % Euroopan ulkopuolisista maista. Yli puolet vastaajista (55 %) asui PSOASin opiskelija-asunnoissa. Otokylässä asui 29 % ja loput 17 % vastaajista asui muualla Oulussa. Yli puolet (58 %) vastaajista oli asunut Oulussa vasta alle puoli vuotta, puolesta vuodesta yhteen vuotta 6 %, yhdestä kahteen vuotta 19 % ja yli 2 vuotta 17 %.

KUVIO 1. Vastaajan ikä (n = 84)

KUVIO 2. Asunnon sijainti (n = 84)

KUVIO 3. Kuinka kauan opiskelija on asunut Oulussa (n = 84)

8.1 Turvallisuus Oamkin liiketalouden yksikössä

Tutkimuksella pyrittiin selvittämään myös, kokevatko kv-opiskelijat opiskelun Oamkin liiketalouden yksikössä turvalliseksi. Vastaajista suurin osa (82 %) ilmoitti tutustuneensa yksikön turvallisuusohjeisiin ja niin ikään 83 % vastaajista tiesi kuinka toimia hätätilanteen sattuessa koulun alueella. Vastaajista 85 % oli sitä mieltä että turvallisuusasioita on tuotu tarpeeksi esiin ja lisää tukea ja ohjeistusta kaipasi 10 %. Vastaajista 5 % mainitsi tunteneensa turvattomuutta liiketalouden yksikössä. Olonsa ulkopuoliseksi oppilaitoksessa tunsu 14 %, Tulipalon syttymistä oppilaitoksessa pelkäsi joka kymmenes vastaaja (11 %) ja väkivaltaista tapahtumaa 7 % vastaajista. Väki-valtaa koulussa oli joutunut kokemaan 1 % vastaajista. Kaiken kaikkiaan lähes kaikki vastaajat (94 %) kokivat, että liiketalouden yksikössä vallitsee hyvä ilmapiiri.

KUVIO 4. Liiketalouden yksikön turvallisuus (n = 84)

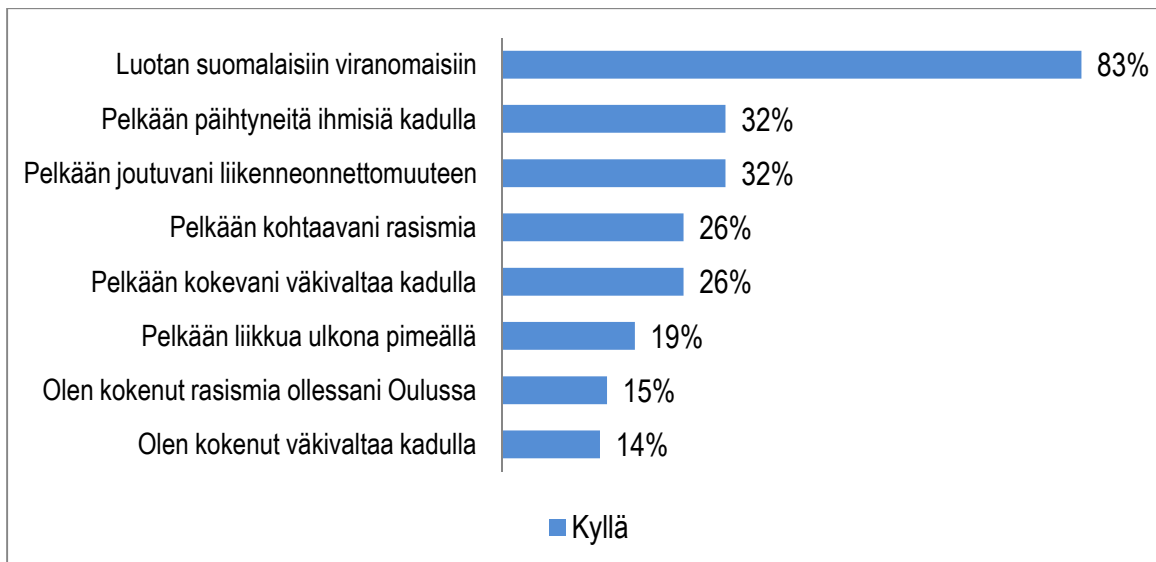
8.2 Turvallisuus Oulussa

Vastaajilta haluttiin saada selville, kuinka turvallisenä he pitävät sen hetkistä asuntoaan Oulussa. Vastaajista 90 % oli tutustunut asuntolansa sääntöihin ja 81 % koki, että näitä sääntöjä noudatetaan. Vastaajista 9 % pelkäsi asuntoonsa murtauduttavan. Vastaajista 13 % pelkäsi kokevansa omassa asunnossaan väkivaltaa ja 5 % oli jo kokenut väkivaltaa asunnossaan. Tulipalon syttymistä asunnossa pelkäsi 24 % vastaajista. Kaiken kaikkiaan 99 % koki asuntonsa Oulussa turvalliseksi.

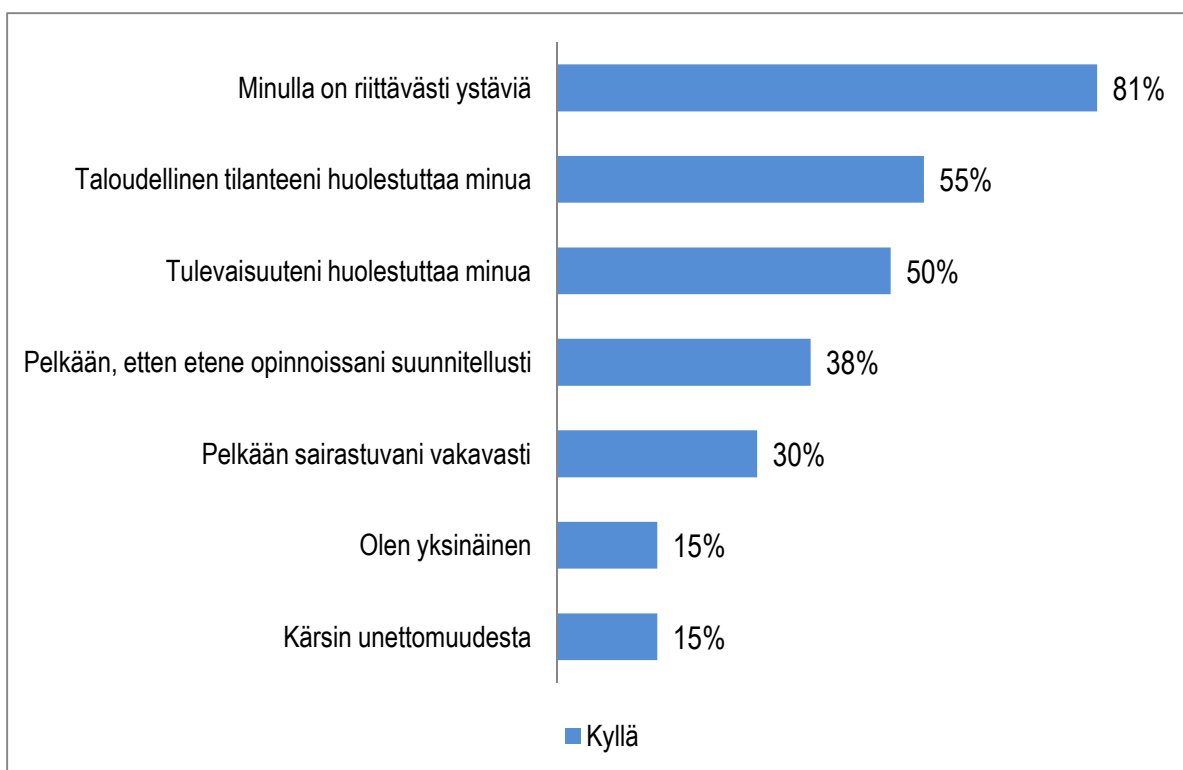
KUVIO 5. Asunnon turvallisuus (n = 84)

Suomalaisiin viranomaisiin luotti 83 % vastaajista. Vastaajista 15 % oli joutunut Oulussa ollessaan pilkan kohteeksi ihonvärinsä, kotimaansa tai uskontonsa takia. Vastaajista 26 % pelkäsi joutuvansa pilkatuksi ihon värinsä, kotimaansa tai uskontonsa takia. Vastaajista 26 % pelkäsi kohtaavansa väkivaltaa kaduilla ja 14 % vastaajista oli Oulussa asuessaan kokenut kadulla väkivaltaa. Kolmasosa vastaajista (32 %) pelkäsi päihtyneitä ihmisiä. Pimeään aikaan liikkumista ulkona pelkäsi 19 %.

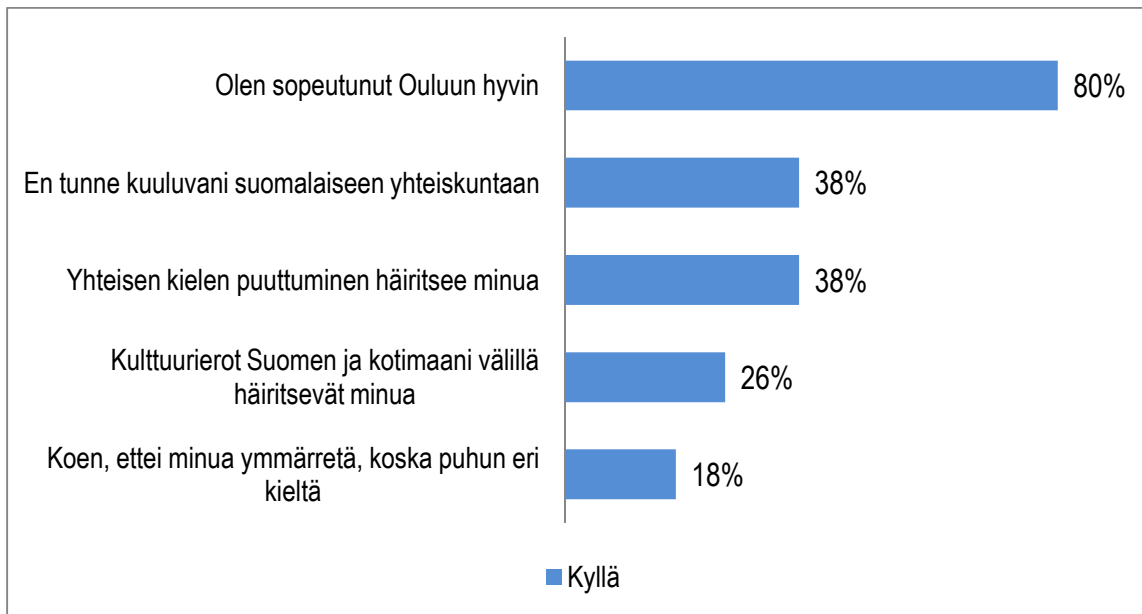
KUVIO 6. Turvallisuus kadulla (n = 84)

Vastaajista 81 % koki omaavansa tarpeeksi ystäviä. Opiskelijoista 15 % koki itsensä yksinäiseksi ja sama määrä vastaajia kärsi unettomuudesta. Vakavasti sairastumista pelkäsi joka kolmas vastaajista (30 %). Taloudellinen tilanne huolestutti yli puolta vastaajista (55 %). Vastaajista 38 % oli huolissaan siitä, että omat opinnot eivät etene riittävässä tahdissa. Tulevaisuudestaan oli huolissaan 50 %.

KUVIO 7. Psykkinen turvallisuus (n = 84)

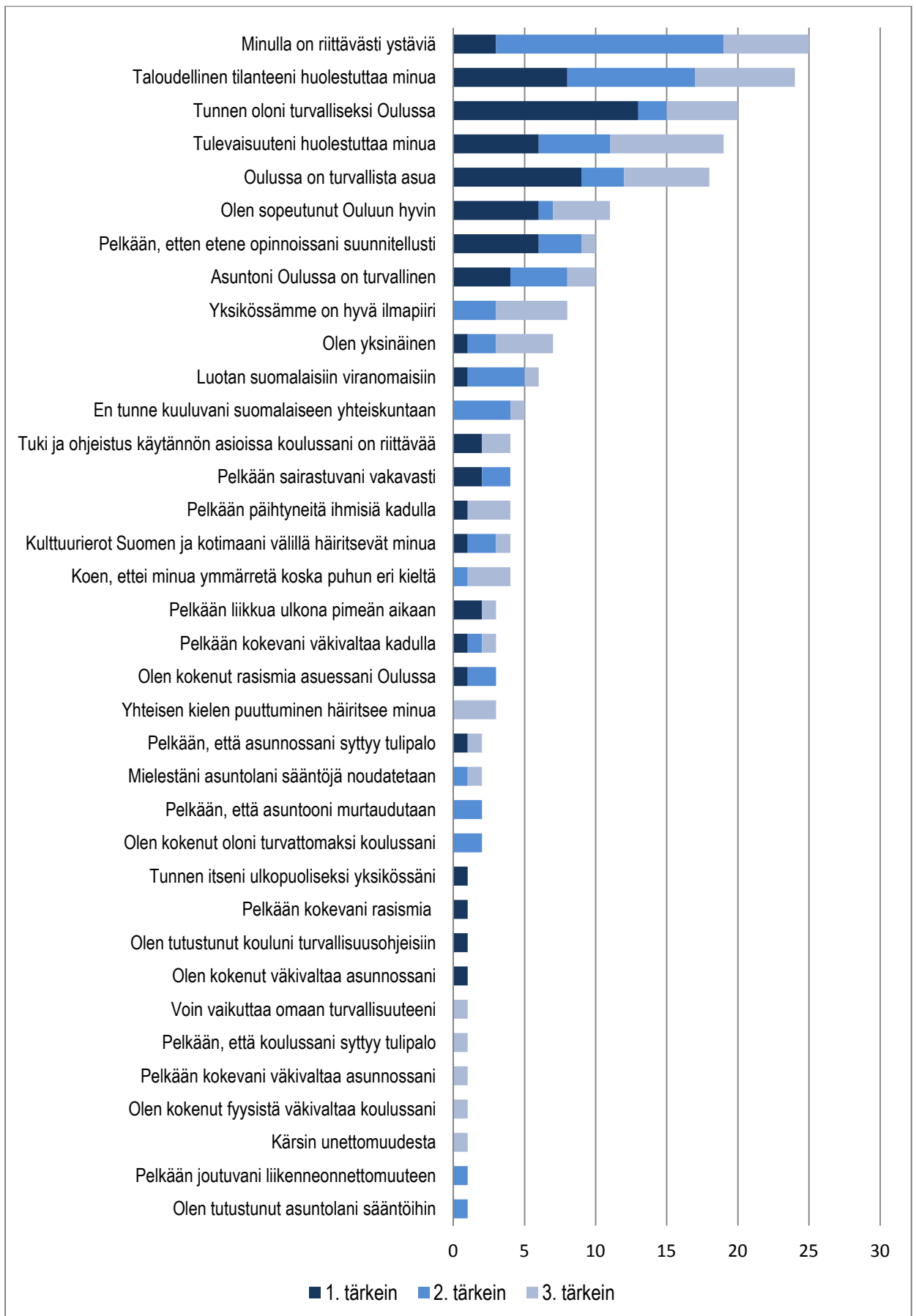
Suurin osa vastaajista (80 %) koki sopeutuneensa Ouluun hyvin. Vastaajista 38 % ei kokenut kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan. Kulttuurierot Suomen ja kotimaan välillä häiritsevät 26 % vastaajista. Yhteisen kielen puuttuminen puolestaan häiritsee yli kolmatta osaa (38 %) vastaajista. Reilu enemmistö (80 %) vastaajista koki voivansa itse vaikuttaa omaan turvallisuuteensa.

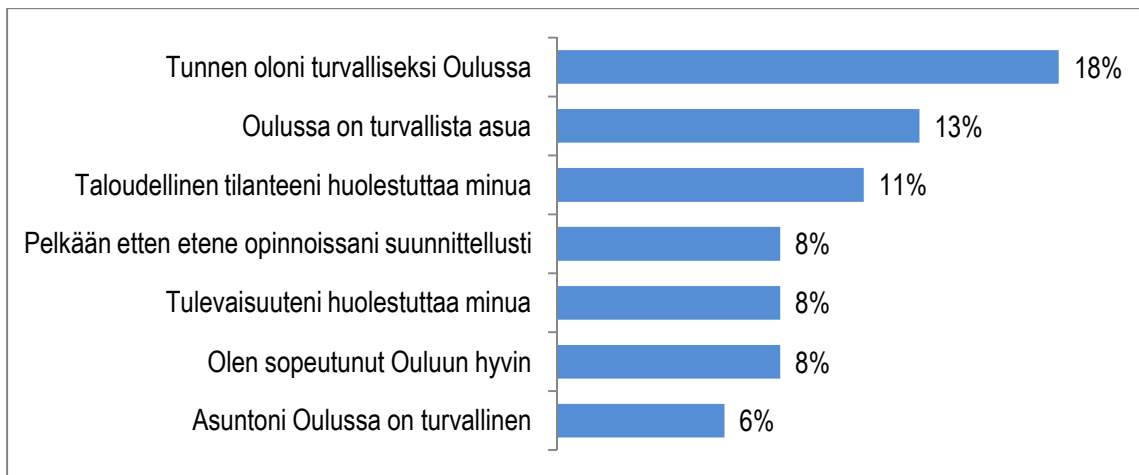
KUVIO 8. Sopeutuminen Ouluun (n = 84)

Vastaajilta haluttiin tietää, mitkä edellä esitetyistä väittämistä olivat heille tärkeimpiä. Heitä pyydettiin valitsemaan kolme itselleen tärkeintä väittämää ja laittamaan ne tärkeysjärjestykseen. Kolme eniten ykkössijääniä saanutta väittämää olivat "Tunnen oloni turvalliseksi Oulussa" (18 %), "Oulussa on turvallista asua" (13 %) ja "Taloudellinen tilanteeni huolestuttaa minua" (11 %). Kolme eniten kakkossijääniä saanutta väittämää olivat "Minulla on riittävästi ystäviä" (23 %), "Taloudellinen tilanteeni huolestuttaa minua" (13 %) ja "Tulevaisuuteni huolestuttaa minua" (7 %). Kolmannen sijan saivat väittämät "Tulevaisuuteni huolestuttaa minua" (11 %), "Taloudellinen tilanteeni huolestuttaa minua" (10 %) ja "Oulussa on turvallista asua" (9 %).

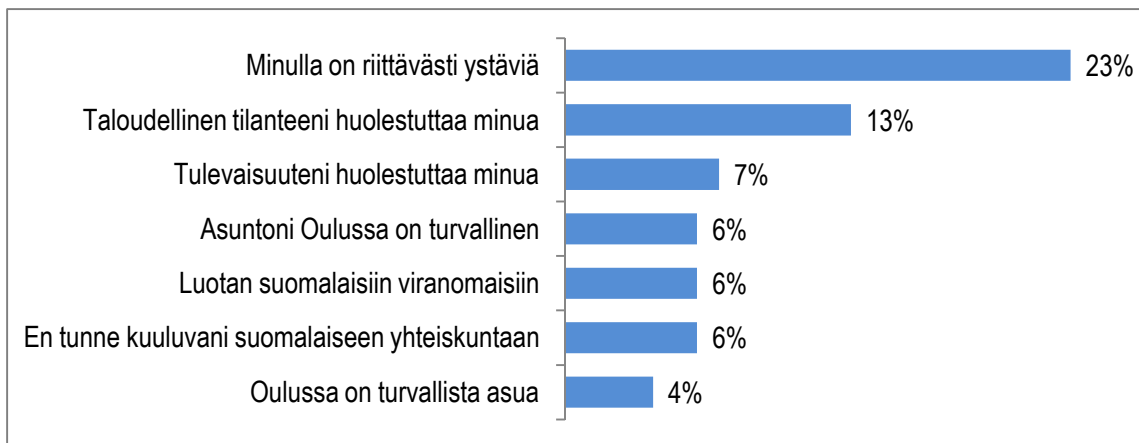
Kokonaisuudessaan eniten ääniä saaneet väittämät olivat "Minulla on riittävästi ystäviä" (25 vastaajaa), "Taloudellinen tilanteeni huolestuttaa minua" (24 vastaajaa), "Tunnen oloni turvalliseksi Oulussa" (20 vastaajaa), "Tulevaisuuteni huolestuttaa minua" (19 vastaajaa) ja "Oulussa on turvallista asua" (18 vastaajaa).

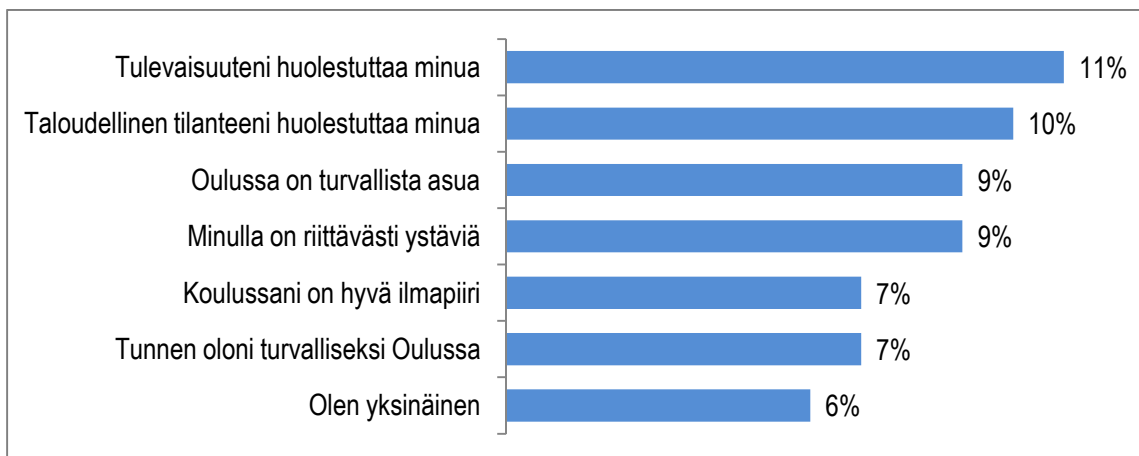
KUVIO 9. Väittämistä tärkeimmät

KUVIO 10. Ensimmäiseksi tärkein (n = 72)

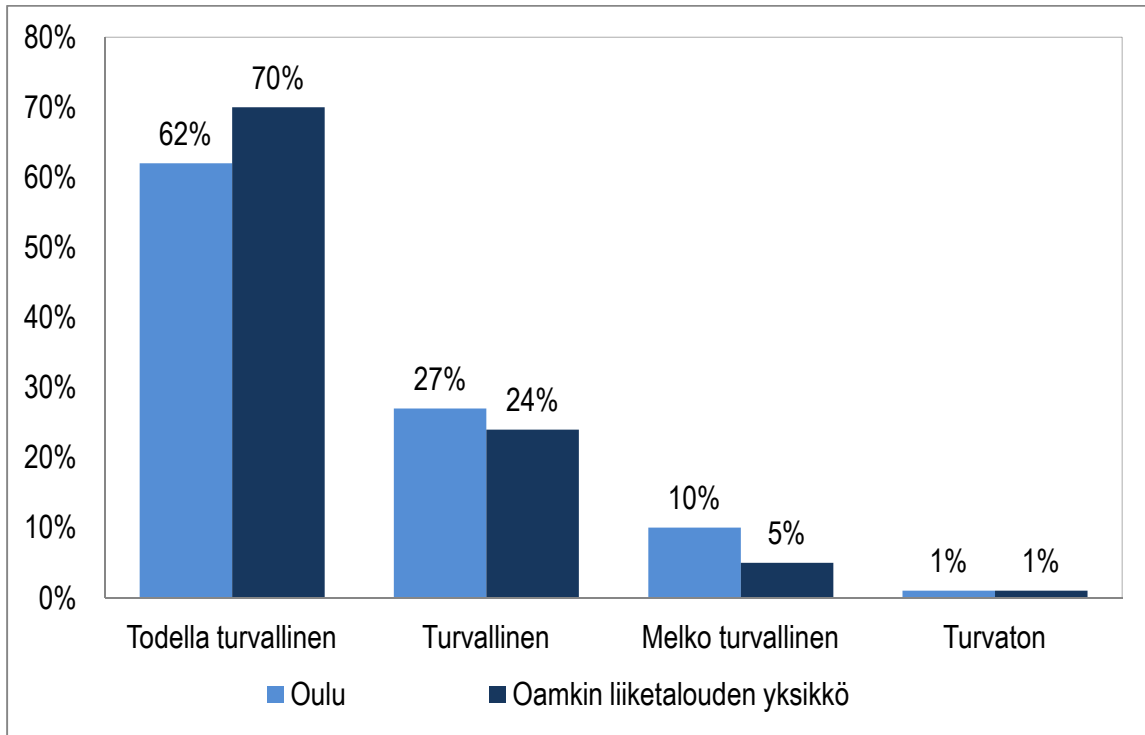
KUVIO 11. Toiseksi tärkein (n = 71)

KUVIO 12. Kolmanneksi tärkein (n = 71)

Enemmistö (62 %) vastaajista arvioi elämisen Oulussa todella turvalliseksi. Vastaajista 27 % arvioi Oulun turvalliseksi, 10 % melko turvalliseksi ja 1 % turvattomaksi. Arvioitaessa Oulun am-

mattikorkeakoulun liiketalouden yksikön turvallisuutta enemmistö (70 %) koki oppilaitoksen todella turvalliseksi. Vastaajista 24 % arvioi oppilaitoksen turvalliseksi, 5 % melko turvalliseksi ja 1 % turvattomaksi.

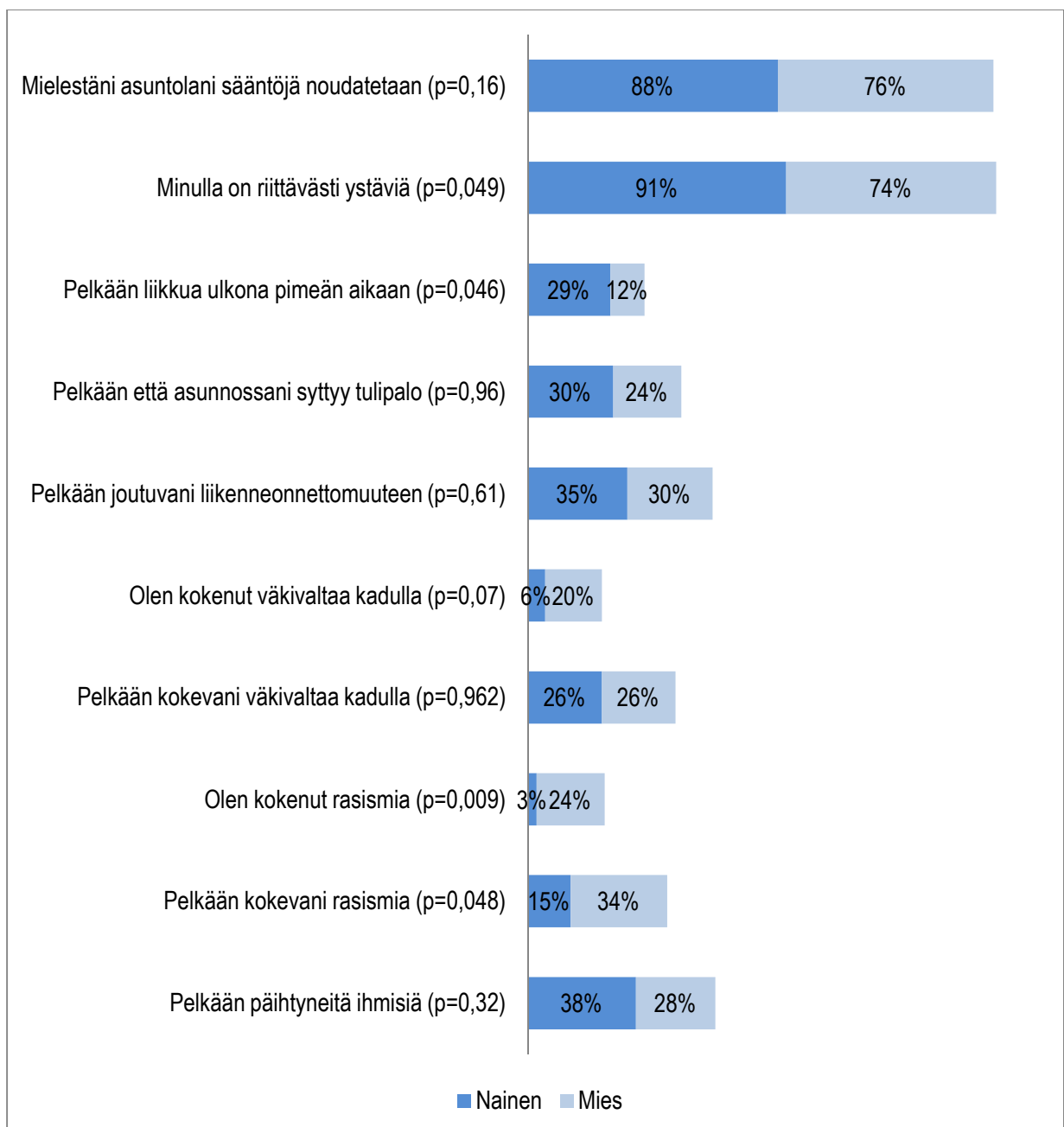

KUVIO 14. Oulun ja Oamkin liiketalouden yksikön turvallisuus (n = 84)

8.3 Taustamuuttujien vaikutukset

Taustamuuttujien välisissä riippuvuuksissa ei havaittu huomattavia eroja. Ainoastaan miesten ja naisten välillä oli havaittavissa merkittäviä eroja. Koska otanta (n = 84) oli suhteellisen pieni, pyrittiin otoksesta saadut tilastollisesti merkittävät tulokset yleistämään koko perusjoukkoon Khiin neliö-testin avulla. Tilastollisesti merkittävää (p= <0,05) eroa vastauksissa havaittiin muutamaaan väittämään liittyen. Suurin ero naisten ja miesten välisissä vastauksissa liittyi rasismiin kohtaamiseen. Naisista pilkkaa ihonväriin, kotimaahan tai uskontoon liittyen oli kohdannut 3 %. Miehillä vastaava määrä oli 24 %. Ero oli myös tilastollisesti huomattavan merkittävä (x²-testi, p=0,009). Naisista rasismiin kohtaamista pelkäsi 15 % ja miehistä 34 % (p=0,048). Pimeällä liikkumista pelkäsi noin kolmasosa (29 %) naisista ja miehistä taas 12 % (p=0,046). Lisäksi naisista 91 % koki omaavansa tarpeeksi ystäviä, kun taas miehillä kyseinen luku oli 74 % (p=0,049).

Väkivaltaa kadulla pelättiin yhtä paljon eli yhteensä 26 % vastaajista, vaikka miehet olivat kokeneet sitä enemmän: joka viides miehistä (20 %) ja vastaavasti 6 % naisista oli joutunut kohtaamaan väkivaltaa kadulla. Päihtyneitä ihmisiä kaduilla pelkäsi naisista 38 % ja miehistä 28 %. Miehet kokivat hieman vähemmän asuntolan sääntöjä noudatettavan. Asuntolan sääntöjä noudatettiin miehistä 76 % mielestä ja naisista 88 % oli tätä mieltä. Tulipalon syttymistä asunnossaan pelkäsi 30 % naisista ja 24 % miehistä. Liikenneonnettomuuteen puolestaan pelkäsi joutuvansa 35 % naisista ja 30 % miehistä.

KUVIO 15. Erot miesten ja naisten välillä

8.4 Avoin kysymys

Avoimeen kysymykseen vastasi 57 opiskelijaa eli 68 % vastaajista. Avoimella kysymyksellä haettiin kehittämissuhteita opiskelijoiden turvallisuuden parantamiseksi. Yhteensä 15 kysymykseen vastanneista ei osannut kertoa mitään turvallisuutta parantavia tekijöitä.

"I feel really safe in Oulu, so it is hard to say how to make it even better"

"I feel totally safe here so I don't know what to change"

Kymmenen kappaletta vastauksista liittyivät liikenneturvallisuuteen. Moni halusi lisätä yöllä liikkuvien linja-autojen määrää. Viikonloppuisin linja-autoja kulkee liian harvoin ja viimeiset vuorot kulkevat liian aikaisin. Useampi vastaus liittyi myös ajoneuvokuljettajien alkoholinkäyttöön. Kuljettajien haluttaisiin olevan huoleellisempia liikenteessä sekä kunnioittavan suojatien ylittäjiä sekä noudattavan liikennevaloja. Useat vastaajista halusivat lisäävän katuvaloja teiden varsiin. Yöllä osa kaduista koettiin liian heikosti valaistetuiksi.

"Cars should stop more often at traffic lights (they often drive, even when its red)"

"Streetlights on streets. In some streets light is so weak so I don't feel myself safe when going outside at night"

Seitsemää vastaajista huolestutti työntekoon liittyvät asiat. Kansainvälisille opiskelijoille haluttiin olevan tarjolla enemmän työmahdollisuuksia, jolloin taloudellinen tilanne olisi turvattu. Osa toivoi Oamkilta tai hallitukselta taloudellista avustusta. Teiden liukkaus herätti vastaajissa useita parannusehdotuksia ja moni halusi hiekotusta lisäävän. Koulun pihan ja etenkin pääovien edustan kerrottiin olevan todella liukas. Osa vastaajista haluaisi kokonaan poistaa lumen ja jään kaduilta. Useampi kommentoi haluavansa nähdä enemmän poliiseja valvomassa kaduilla, etenkin yöaikaan. Vastaajista kolme poistaisi päihtyneet ihmiset kaduilta.

"Sometimes I can see some drunk people walk on the street and those may talk to me everything which I don't understand. I hope police can handle it"

"During the winter, ice coating is quite dangerous even in Oulu. They need to be cleaned"

Suomalaisten viranomaisten haluttaisiin näkyvän enemmän. Osa toivoi lisää tietoa sairaaloista sekä puhelinoppeja kaduille hätätilanteita varten. Kulttuuriin liittyviä kommentteja tuli useita.

Vastaajat toivoivat lisää opintojaksoja kulttuureihin liittyen. Englannin kielestä haluttaisiin yhteinen kieli koulussa, eikä muuta kieltä tulisi puhua. Kulttuurien integraatio edesauttaisi sopeutumista sekä se, että ulkomaalaiset ja suomalaiset opiskelijat yhdistettäisiin opintojaksoilla.

”Oulu UAS teacher should understand the student difficulty and treat the student according to their problems.”

“Gather a meeting with exchange students to discuss how they feel.”

Kouluun liittyviä kehitysideoita tuli useita. Tuen ja opastuksen määrää turvallisuusasioissa haluttaisiin enemmän. Oppilaitoksen turvallisuudesta haluttiin lisää tietoa sekä ohjeita hätätilanteessa toimimiseen. Opettajilta haluttiin tukea. Kansainvälisille opiskelijoille toivottiin järjestettävän koontumisia, joissa he voivat tutustua keskenään ja keskustella tuntemuksistaan.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että Oamkin liiketalouden yksikön kansainväliset opiskelijat pitävät Oulua pääsääntöisesti turvallisena. Oamkin liiketalouden yksikköä pidettiin vielä hieman turvallisempana kuin Oulua. Vain yksi vastaaja koki Oulun ja Oamkin liiketalouden yksikön turvattomaksi. Vastaajien perustiedoista voidaan päätellä, että tyypillinen Oamkin liiketalouden yksikön kansainvälinen opiskelija on 18- 22 -vuotias mies, joka suorittaa Suomessa englanninkielistä ammattikorkeakoulututkintoa. Hän asuu asuntolassa Otokylässä ja on ollut Oulussa alle puoli vuotta. Hänen kotimaansa sijaitsee Euroopan ulkopuolella. Yli puolet vastaajista (58 %) oli viettänyt Oulussa vasta alle puoli vuotta. Asialla lienee vaikutusta vastauksiin, sillä uuden ympäristön eksoottisine ilmastoineen voidaan kuvitella olevan vaikutusta turvallisuuden tunteeseen. lähtään vastaajat olivat suurimmaksi osaksi samanikäisiä, kuin suomalaisetkin ammattikorkeakouluopiskelijat (18-22 vuotta). Taustamuuttujien tulokset olivat odotetunlaisia eikä yllätyksiä ilmenyt.

Yksi tutkimusongelmistamme oli selvittää, mitkä asiat huolestuttavat kansainvälisiä opiskelijoita. Tulokset osoittivat, että opiskelijoita huolestutti erityisesti oma taloudellinen tilanne (55 %), oma tulevaisuus (50 %) ja pelko siitä, että omat opinnot viivästyvät (38 %). Vakavasti sairastumista pelkäsi joka kolmas (30 %) ja liikenneonnettomuuteen joutumista 32 %. Huolet omaan turvallisuuteen liittyen olivat siis lähinnä henkistä tasoa. Asioita, joihin opiskelijat olivat erityisen tyytyväisiä, olivat yleinen turvallisuus ja se, että he kykenivät tuntemaan olonsa turvallisiksi asuessaan Oulussa. Vaikka Oulua pidettiin turvallisena, joka neljäs (26 %) pelkäsi kokevansa väkivaltaa kadulla. Vastaajista 32 % pelkäsi päihtyneitä ihmisiä ja 19 % liikkumista kadulla pimeään aikaan. Vastaajista 26 % pelkäsi kokevansa rasismia. Nämä kaikki voidaan yhdistää pelkoon väkivallan kokemisesta. Vaikka väkivaltaa pelättiin, ei riskiä sen todennäköisyyteen ehkä pidetä suurena, sillä Oulu miellettiin pääosin turvallisiksi.

Kysyttäessä Oamkin liiketalouden yksikön turvallisuudesta, olivat tulokset positiivisia. Suurin osa vastaajista (90 %) koki turvallisuusasioista informoimisen olevan sopivalla tasolla. Tästä kertoo myös se, että 83 % tiesi miten toimia, jos yksikössä sattuu hätätilanne. Osa vastaajista kaipasi lisää tukea asiaan liittyen. Turvallisuuden tunteesta vastaajien keskuudessa kertoi myös se, että vain 11 % pelkäsi tulipalon syttymistä koulussa ja väkivaltaisen tapahtuman sattumista vielä harvempi (7 %). Väkivaltaa koulun alueella oli kokenut vain yksi vastaaja. Kaiken kaikkiaan lähes

kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että liiketalouden yksikössä on hyvä ilmapiiri eivätkä he tunteet oloaan ulkopuoliseksi koulussa. Tähän saattaa vaikuttaa positiivisesti kv-opiskelijoiden tiivis yhteisöllisyys niin koulun kuin asumisen saralla. Kv-opiskelijat näyttävät sopeutuneen Ouluun hyvin, sillä jopa 62 % koki kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan. Teoriaosuudessa kerrottiin, että sillä, miten hyväksytyksi ulkomailta saapunut opiskelija vieraassa maassa itsensä tuntee, on merkittäviä vaikutuksia sopeutumisen kulkuun. Opiskelijat tuntevat itsensä hyväksytyiksi ja kuuluvaksi suomalaiseen yhteiskuntaan, muiden ihmisten joukkoon. Vastaajista 80 % koki sopeutuneensa Ouluun hyvin. Kulttuurierot häiritsivät vain joka neljättä (26 %) ja vain 38 % koki yhteisen kielen puuttumisen häiritseväksi. Vastaajista 81 % koki omaavansa riittävästi ystäviä, minkä voidaan olettaa myös vaikuttavan hyvään sopeutumiseen. Vain 15 % koki itsensä yksinäiseksi. Unettomuudesta kärsi 15 %.

Kansainväliset opiskelijat tunsivat senhetkisen asuntonsa Oulussa turvalliseksi. Tätä tukee myös se, että 99 % mielsi myös Oulun turvalliseksi paikaksi asua. Asumiseen kohdistuvia huolia tai pelkoja ei noussut vastauksissa selkeästi esille. Eniten vastaajia asunnossaan huolestutti tulipalon syttyminen (24 %). Enemmistö opiskelijoista asui asuntolassa. Näissä asuinyhteisöissä on usein muita saman elämäntyylin omaavia, ulkomailta tulleita opiskelijoita. Asuntolan järjestyssäännöt on luotu edistämään siellä asuvien viihtyvyyttä sekä turvaamaan mahdollisuus häiriöttömään opiskeluun ja asumiseen. Vastaajista vain 19 % tunsu, että asuntolan sääntöjä ei noudateta ja 10 % ei ollut tutustunut asuntolan sääntöihin ollenkaan. Kuten teoriaperustassa mainittiin, yhteisöllisyys voi parhaimmillaan lisätä koettua turvallisuutta. Enemmistö opiskelijoista asui Otokylässä tai Psoasin asunnoissa. Tällöin kv-opiskelijoiden ympärillä on paljon samanhenkisiä, ulkomailta saapuneita opiskelijoita. Juuri tästä muodostuu turvallisuuden tunnetta tukeva yhteisöllisyys ja yhteisymmärrys.

Taustamuuttujien välillä havaittiin eroja ainoastaan sukupuolella. Tämä johtui siitä, että vastaajajoukko jäi sen verran pieneksi, että luotettavia yleistyksiä ei taustamuuttujien välillä voinut tehdä. Eroja oli havaittavissa joissain vastauksissa naisten ja miesten välillä. Naiset tuntuivat pelkäävän enemmän väkivaltaa ja rasismia kuin miehet, vaikka olivat kokeneet sitä vähemmän. Naiset pelkäsivät enemmän ulkona liikkumista pimeällä, humalaisten kohtaamista, tulipaloa asuntolassa ja liikenneonnettomuuteen joutumista. Erot eivät olleet kuitenkaan isoja. Huomattava ero sukupuolten välillä oli pelkästään niiden kohdalla, jotka olivat kohdanneet pilkkaa ihonväriin, kotimaahan tai uskontoon liittyen. Näin oli kokenut miehistä joka neljäs (24 %) ja naisista vain 3 %. Molemmat

sukupuolet kuitenkin pelkäsivät rasistisen pilkan kohtaamista yhtä paljon. Naisista 91 % tunsi omaansa riittävästi ystäviä, miehistä vain 74 %.

Turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä nousi vastauksista esiin useita. Tähän tutkimusongelmaan saatiin tietoa kysymyksestä, jossa vastaajia pyydettiin valitsemaan kolme heille tärkeintä väittämää. Opiskelijat valitsivat itselleen merkittävimmäksi ”Minulla on riittävästi ystäviä”, ”Taloudellinen tilanteeni huolestuttaa minua”, ”Oulussa on turvallista asua”, ”Tulevaisuuteni huolestuttaa minua” ja ”Olen sopeutunut Ouluun hyvin. Ystävyysuhteet nähtiin tärkeänä omaan turvallisuuteen vaikuttavana asiana. Vain muutamat nimesivät tärkeimmäksi Oamkiin liittyvät fyysiset turvallisuusasiat. Opiskelijoita huolestuttavat asiat ovat sijoittuneet enemmänkin oppilaitoksen ulkopuolelle. Avoimesta kysymyksestä nousi myös esille tekijöitä, jotka opiskelijat kokivat vaikuttavan heidän kokemaansa turvallisuuteensa Oulussa. Tällaisia olivat teiden pimeys ja liukkaus, liikennekäyttäytyminen, sosiaaliset suhteet sekä heikot työmahdollisuudet, joilla on suora yhteys opiskelijoiden taloudelliseen tilanteeseen.

Avoimesta kysymyksestä nousi kiitettävästi esille turvallisuutta parantavia tekijöitä. Vastaajilla oli mahdollisuus antaa kolme kehittämissideaa, jotka parantaisivat heidän turvallisuudentunnetta Oulussa. Vaikka Oulu ja Oamk koettiin turvallisiksi, löytyy aina jotain kehitettävää. Parannusehdotuksia tuli paljon ja vastausprosentti avoimeen kysymykseen oli suuri. Vastaajista vain 33 % jätti vastamaatta avoimeen kysymykseen - tämä voi tarkoittaa, että osa heistä koki että mitään parannettavaa ei ole. Kaikki kysymykseen vastanneet eivät myöskään olleet keksineet parannusehdotuksia: avoimeen kysymykseen vastanneista 26 % ei muuttaisi mitään, sillä tuntee olonsa jo riittävän turvallisiksi Oulussa. Eniten parannettavaa Oulun turvallisuudessa nähtiin teiden talvikunnossapidossa: hiekoitusta haluttiin lisättävän sekä jää ja lumi poistettavaksi kokonaan. Katujen vähäinen valaistus huolestutti ja sitä haluttiin lisättävän. Paikallinen liikenneturvallisuus ja julkisen liikenteen vähäisyys yöllä huoletti osaa opiskelijoista. Onkin ymmärrettävää, että juuri pimeys ja liukkaus huolestuttavat ulkomailta saapuneita opiskelijoita. Halukkuus poistaa lumi ja jää viittaa siihen, että vastaajat ovat olleet vasta vähän aikaa Suomessa eivätkä osaa arvioida todellista lumen määrää ja sen poistamisen mahdottomuutta. Suurin osa (83 %) luotti suomalaisiin viranomaisiin. Opiskelijat halusivatkin nähdä poliiseja enemmän katukuvassa valvomassa turvallisuutta.

Avoimista vastauksista kävi ilmi, miten Oamkin liiketalouden yksikkö voi osaltaan edistää kv-opiskelijoiden turvallisuutta. Oppilaitoksen tulisi tiedottaa ja opastaa turvallisuuteen liittyvissä

asioissa enemmän. Opiskelijat halusivat lisää tietoa hätätilanteissa toimimisesta, oppilaitoksen turvallisuudesta ja terveydenhuollosta. Psykkistä turvallisuutta voidaan vastauksien perusteella edistää järjestämällä enemmän kulttuuritapahtumia, kokoontumisia kv-opiskelijoille ja opintojakso- ja Suomen kulttuurista. Opiskelijat kaipasivat enemmän yhteistä tekemistä ja tutustumista toisiinsa kouluajalla. Paremmat sosiaaliset suhteet lisääisivät turvallisuuden tunnetta. Tätä voitaisiin edistää esimerkiksi lisäämällä sosiaalisia tapahtumia juuri ulkomailta tulleille opiskelijoille. Yksi opiskelijoita eniten huolestuttanut asia oli huoli omasta taloudellisesta tilanteesta. Tähän viittasivat myös useat avoimen kysymyksen kommentit. Opiskelijat halusivat paremmat mahdollisuudet saada töitä opiskeluaikanaan sekä opintojen jälkeen. Oppilaitos voisi osaltaan edistää tätä tarjoamalla yhteistyönä yritysten kanssa työ- ja harjoittelupaikkoja, joissa kansainvälisyys ei nähtäisi esteenä. Fyysiseen turvallisuuteen liittyen kehitysehdotuksena mainittiin ainoastaan yksikön pääovien portaiden liukkaus, johon kaivattiin lisää hiekoitusta.

Tuloksista ei noussut esiin huomattavia huolenaiheita tai vaaratekijöitä. Tästä voidaan päätellä, että Oulun ammattikorkeakoulun liiketalouden yksikkö on onnistunut luomaan turvallisen ympäristön opiskelijoilleen. Turvallisuudesta on onnistuttu tiedottamaan selkeästi ja monipuolisesti. On kuitenkin huomioitava, että kaikki eivät kokeneet turvallisuusasioiden huomioimista Oamkissa riittäväksi eivätkä kokeneet Oamkia turvalliseksi. Tätä asiaa ei tule pitää merkityksettömänä, vaan Oamkin tulisi pyrkiä tilaan, jossa jokainen opiskelija tuntisi olonsa täysin turvalliseksi. Turvallisuusasioissa opastaminen ei ole turhaa tai liioiteltua. Pelkästään tämän opinnäytetyön teon aikana Oulun oppilaitoksissa sattui kaksi väkivaltaista tapahtumaa. Aineisto kerättiin vasta näiden tapahtumien jälkeen. Nämä ikävät tapahtumat eivät kuitenkaan aiheuttaneet kv-opiskelijoille suurta huolta, sillä vain 7 % pelkäsi Oamkin liiketalouden yksikössä tapahtuvan jotain väkivaltaista. Mitään merkittävää huolenaihetta ei noussut myöskään esiin arvioitaessa Oulun turvallisuutta. Ainoastaan katujen liukkaus ja pimeys huolettivat kv-opiskelijoita. Tämä on kuitenkin huolenaihe, jota ei voida kokonaan poistaa.

10 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Oamkin liiketalouden yksikön kansainvälisten opiskelijoiden kokemaa turvallisuutta Oulussa sekä Oamkissa.. Tulokset osoittivat, että kansainväliset opiskelijat pitivät Oulua ja Oamkin liiketalouden yksikköä pääosin turvallisena. Oamkin liiketalouden yksikköä pidettiin hieman Oulua turvallisempana. Suurimmat esiin nousseet huolet opiskelijoiden keskuudessa olivat henkiseen turvallisuuteen liittyviä: heitä huolestutti oma taloudellinen tilanne, tulevaisuuden epävarmuus sekä opintojen viivästyminen. Liiketalouden yksiköstä ei noussut esiin huomattavia turvattomuutta aiheuttavia tekijöitä.

Tilastollinen tutkimusmenetelmä sopi tähän tutkimukseen hyvin. Vastauksia saatiin yhteensä 85, joista 84 oli käyttökelpoisia. Olisimme toivoneet saavamme enemmän vastauksia kyselymme. Emme kuitenkaan onnistuneet tavoittamaan kaikkia, vaikka kiersimme useilla luennoilla kahden viikon ajan. Tähän saattoi vaikuttaa se, että osa opiskelijoista oli tutkimuksen teko-aikaan suorittamassa opintoihin kuuluvaa ammattiharjoittelua. Mikäli kyselyn olisi ajoittanut toiseen ajankohtaan, kuten alkusyksyyn, olisi vastaajajoukko ollut luultavasti suurempi. Vastausprosentiksi jäi 60. Kuitenkin jo tällä vastausmäärällä saatiin vastauksia tutkimusongelmiimme.

Opinnäytetyöprojekti oli mielenkiintoinen ja antoisa. Koska oppilaitoksen turvallisuus oli käsitteenä melko vieras, aloitimme aiheeseen tutustumisen tutkimalla kirjallisuutta. Turvallisuuteen liittyviä lähteitä löytyi paljon, vaikka samankaltaista tutkimusta ei ole aiemmin tehty. Vaikka aihe on laaja, tietoperusta rakentui sujuvasti. Olikin oltava tarkka, ettei työ lähtenyt laajenemaan liikaa. Opinnäytetyöprosessi aloitettiin syyskuussa 2013. Asettamamme aikataulu osoittautui realistiseksi ja onnistuimme pysymään siinä. Mielenkiinto työhön säilyi koko projektin ajan.

Kyselylomakkeen muotoilu osoittautui haastavaksi. Erityisen haasteellisen siitä teki se, että kyselylomake tehtiin englanniksi. Oli tärkeää, että kysymykset olivat kieliopillisesti oikein ja helposti ymmärrettäviä. Yllätyimme, kuinka hyvin opiskelijat ottivat kyselymme vastaan. Suurin osa vastaajista täytti lomakkeen huolellisesti. Osa kyselylomakkeen väittämistä oli muotoiltu positiivisiksi, osa negatiivisiksi. Tällainen kysymysmuoto vaatii vastaajalta aina keskittymistä. Huolellisesta lomakkeen täyttämisestä kertoo myös kahdeksannen kysymyksen ja avoimen kysymyksen suuri vastausprosentti. Kehitysideoita liittyen Oamkin ja Oulun turvallisuuteen tuli runsaasti. Pilailumiehellä täytettyjä vastauslomakkeita löytyi vain yksi, mikä oli positiivinen yllätys. Kerätessämme ai-

neistoa huomasimme osan vastaajista olevan hieman huvittuneita kyselyn aiheesta. Osa hämmästeli, miksi kyseiselle tutkimukselle on tarvetta niin turvallisessa kaupungissa kuin Oulu.

Kyselyn ajankohdalla oli luultavasti vaikutusta vastausprosentin kokoon. Vastauksia kerättiin vajaan kahden viikon ajan marras-joulukuun vaihteessa. Tähän aikaan vuodesta osa ulkomailta tulleista vaihto-opiskelijoista, oli saattanut jo palata kotimaahansa. Koska kyselyyn osallistuvat vain lähiovetustunneilla kävijät, voidaan ajatella, että vain aktiivisemmat opiskelijat vastasivat kyselyyn. Osa kysymyksistä oli hyvin arkaluontoisia, joten on mahdollista, että vastaajat pyrkivät antamaan sosiaalisesti hyväksyttäviä vastauksia. Vaikka kysely pyrittiin tekemään selkeäksi, eivät kaikki vastaajat välttämättä ymmärtäneet kysymyksiä täysin oikein. Tällainen riski on aina, kun kyselyyn vastataan muulla kuin omalla äidinkielellä.

Yhteistyö kaikkien opinnäytetyöprosessiin osallistuneiden tahojen kanssa sujui hyvin. Omalta opponentiltamme ja ohjaavalta opettajalta saimme arvokkaita neuvoja ja ohjeita koko prosessin ajan. Molemmat toimimme myös itse opponenteina samanaikaisesti. Muiden seminaareista saimme uusia näkökulmia ja vinkkejä omaan opinnäytetyöhömmme. Koemme projektin aikana oppineemme lukuisia hyviä taitoja työelämää varten: harjaannuimme asiatekstin kirjoitustaidossa, tiedon etsinnässä ja arvioinnissa sekä SPSS-tilasto-ohjelman käytössä. Aiheena oppilaitoksen turvallisuus oli meille aiemmin melko vieras. Nyt kuitenkin hallitsemme tämänkin aihealueen. Olemme iloisia siitä, että työmme ei kokenut suuria vastoinkäymisiä projektin aikana. Uskomme sen johtuvan siitä, että olimme molemmat alusta alkaen hyvin sitoutuneita ja motivoituneita työhön. Kahdestaan tekemisessä oli etuna se, että kykenimme kannustamaan toisiamme niinä hetkinä, kun väsymys painoi kaiken muun koulutyön keskellä. Olemme tuotokseemme kaikin puolin tyytyväisiä. Onnistuimme saamaan vastaukset tutkimusongelmiimme.

Tulokset osoittivat, että jatkotutkimuksille on aihetta. Kansainvälisten opiskelijoiden turvallisuutta kartoittava tutkimus on syytä tehdä myöhemmin uudelleen. Oulun ammattikorkeakoulu voisi jatkossa seurata tilannetta vaikkapa barometrin avulla muutaman vuoden välein ja näin saada selville, onko mahdollisilla turvallisuuteen liittyvillä toimilla ollut vaikutuksia. Jatkotutkimuksissa tarkasteltaviksi voitaisiin ottaa esimerkiksi kv-opiskelijoiden psyykinen turvallisuus ja siihen vahvasti kytkeytyvä hyvinvointi. Laadullisin tutkimusmenetelmin voisi tutkia opiskelijoiden huolenaiheita, jolloin aiheesta saataisiin syvempi ja kokonaisvaltainen käsitys. Tällä menetelmällä voitaisiin tutkia helposti myös sitä, kuinka todennäköisenä kv-opiskelijat pitävät kutakin riskiä.

LÄHTEET

Alitolppa-Niitamo, A. 1993. Kun kulttuurit kohtaavat. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otavan paino-
laitokset.

Alm, O. & Juntunen, T. 2010. Inhimillistä turvallisuutta rakentamassa: näkökulmia ja käytännön
esimerkkejä. Helsinki: Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkosto KATU.

Ammattikorkeakoululaki 12.8.2011/953.

E-Mielenterveys 2013. Vaikeat elämäntilanteet. Hakupäivä 18.10.2013 [http://www.e-
mielenterveys.fi/vaikeat-elamantilanteet/koulukiusaaminen/](http://www.e-mielenterveys.fi/vaikeat-elamantilanteet/koulukiusaaminen/).

Harjanne, K. & Penttinen, A. 2004. Työsuojelulla hyvinvointia ja tulosta. Helsinki: Työturvallisuus-
keskus.

Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. Helsinki: Edita.

Helsingin Sanomat 4.12.2013. Oulun Pohjola-opistossa iso joukkotappelu - kolmelle vammoja.
Hakupäivä 16.12.2013, <http://www.hs.fi/kotimaa/a1386127367728>.

Hämäläinen, J., Vornanen, R & Laurinkari, J. (toim.) 2006. Hyvinvointi ja turvallisuus 2000-luvulla.
Juhlakirja professori Pauli Niemelän täyttäessä 60 vuotta 5.4.2006. Kuopio: University Press.

Ihmisoikeudet 2013. Oppia ihmisyydestä. Hakupäivä 18.10.2013
<http://www.ihmisoikeudet.net/index.php?page=perusoikeudet>.

Kaleva 10.10.2013. Puukottaja on koulun oppilas, tekijä ja uhrin nuoria. Hakupäivä 15.10.2013
<http://www.kaleva.fi/uutiset/kotimaa/puukottaja-on-koulun-oppilas-tekija-ja-uhrit-nuoria/644543>.

Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO. 2013. Erasmus – Euroopan unionin
vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille. Hakupäivä 28.10.2013
<http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmus>.

Kolehmainen, A & Kurasto, K. 2013. Oulu - Feel at home. Guide for international degree students. Oulu University of applied sciences.

Laitinen, K. 2003. Turvallinen hyvinvointi? Teoksessa S, Ranta-Tyrkkö, & A, Ropo (toim.) Turvallista hyvinvointia. Tampere: University Press, 21-47.

Mattila, A.S. 2009. Hyvinvointi (Well-Being). Terveyskirjasto. Hakupäivä 28.10.2013
http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=ont00037&p_teos=ont&p_osio=101&p_selaus=15459.

Niemelä, P., Kainulainen, S., Laitinen, H., Pääkkönen, J., Rusanen, T., Ryyänen, U., Widgrén, E., Vornanen, R., Väisänen, R. & Ylinen, S. 1997. Suomalainen turvattomuus. Inhimillisen turvallisuuden yleisyys, perusolottuvuudet ja tyypittely – haastattelututkimus 1990-luvun Suomessa. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.

Niemelä, P. & Lahikainen, A.R. 2000. (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Tallinna: Kirjakas/Tallprint.

Niemelä, P. 2000. Turvallisuuden käsite ja tarkastelukehikko. Teoksessa P, Niemelä & A.R, Lahikainen. (toim) Inhimillinen turvallisuus. Tallinna: Kirjakas/Tallprint, 21-37.

Nystén, A. 2008. Kemikaalikimara. Jyväskylä: Gummerus.

Nätyнки, P., suunnittelija, Oulun ammattikorkeakoulu, kv-toimisto. 2013. Keskustelu 25.10.2013.

Nätyнки, P., suunnittelija, Oulun ammattikorkeakoulu. Re: Kv-opiskelijat. Sähköpostiviesti k0vano00@students.oamk.fi 5.11.2013.

Nätyнки, P., suunnittelija, Oulun ammattikorkeakoulu. Re: Opinnäytetyö. Sähköpostiviesti k0vano00@students.oamk.fi 20.9.2013.

Ojanen, T. 2003. Perusoikeudet ja ihmisoikeuden Suomessa. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisuja. Helsinki: Hakapaino Oy.

OSAKO 2013. Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijakunta. Hakupäivä 18.10.2013

<http://www.osakoweb.fi/>.

OSAKO 2013. Uuden opiskelijan opas 2013-2014. Hakupäivä 18.10.2013

<http://www.osakoweb.fi/materiaalipankki/Oppaat/Uuden%20opiskelijan%20opas/UOO%202013-2014.pdf>.

Oto-opas 2012. Hakupäivä 24.10.2013 <https://www.otokyla.fi/files/oto-opas2012/index.html>.

Oulu University of Applied Sciences. 2013. Survival guide for exchange students.

Oulun ammattikorkeakoulu liiketalouden yksikkö 2013. Pelastussuunnitelma 28.10.2013.

Sisäinen lähde. Hakupäivä 18.10.2013

https://oiva.oamk.fi/tietoa_opiskelusta/ohjeet_ja_oppaat/turvallisuus/?b=oamk289_2350.

Oulun ammattikorkeakoulu 2013a. Kansainvälisyys. Hakupäivä 20.10.2013

http://www.oamk.fi/tietoa_oamkista/kansainvalisyys/.

Oulun seudun ammattikorkeakoulu 2013b. Oulun ammattikorkeakoulun kansainvälisen toiminnan kriisitoimintasuunnitelma 2013. Sisäinen lähde.

Paasonen, J., Huuromäki, T. & Paasonen, L. (toim.) 2012. Oppilaitoksen turvallisuusjohtaminen. Helsinki: Tietosanoma.

Parmes, R., Frösén, K., Koivukoski, J., Liskola, K., Mäkinen, K., Piispanen, M. Ristaniemi, J. & Söder, J. 2007. Varautumisen käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Pelastuslaki 29.4.2011/379.

Pitkänen, N. 2004. Himasta. Käsikirja itsenäiseen elämään. Helsinki: Otava.

PSOAS 2013. Välikylän järjestyssäännöt. Hakupäivä 29.10.2013

<http://www.psoas.fi/asumisopas/asuvalle/jarjestyssaannot-ja-hairiot/>.

Ranta-Tyrkkö, S. & Ropo, A. 2003. (toim.) Turvallista hyvinvointia – mitä, kenelle ja miksi. Tampere: University Press, 7-19.

Ryynänen, U. 2000. Terveys ja turvallisuus. Teoksessa P, Niemelä & A.R. Lahikainen (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Tallinna: Kirjakas/Tallprint, 41-60.

Salmi, T., kv-tutoropiskelija, Oulun ammattikorkeakoulu. Otro ry:n toimisto. 2013. Haastattelu 12.11.2013. Tekijän hallussa.

Salminen, K. & Poutanen, P. 1996. Kulttuurikompassi. Helsinki: Oy Edita Ab.

Salo-Lee, L., Malmberg, R. & Halinoja R. 1996. Me ja muut. Kulttuurienvälinen viestintä. Jyväskylä: Gummerus.

Simonen, J., asiakaspalvelupäällikkö, PSOAS. Re: Apua opinnäytetyöhön. Sähköpostiviesti ilona.timlin@dnainternet.net 20.11.2013.

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731.

Talvitie-Ryhänen, T. 2000. Taloudellinen turvallisuus ja hyvinvoinnin vajeet. Teoksessa P, Niemelä & A.R. Lahikainen (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Tallinna: Kirjakas/Tallprint, 269-285.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2013. Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Hakupäivä 28.10.2013 http://www.thl.fi/fi_FI/web/kaventaja-fi/eriarvoisuus/hyvinvointi.

Tolvanen, J. 2012. Kriisitilanteet kansainvälisessä liikkuvuudessa – opas korkeakouluille. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus Cimo. Hakupäivä 5.2.2014
http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/24695_Kriisiopas_web.pdf.

Turvallinen kaupunki 2013. Yhteisöllisyys. Hakupäivä 25.10.2013
<http://www.turvallinenkaupunki.fi/turvallisuusteemat/sosiaalisesti-turvallinen-elinymparisto/taustatietoa/yhteisollisyys>.

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738.

Vornanen, R. 2000. Teknologiset riskit ja turvallisuus. Teoksessa P, Niemelä & A. Lahikainen (toim.) Inhimillinen turvallisuus. Tallinna: Kirjakas/Tallprint, 321-343.

Waitinen, M & Ripatti, E. 2009. Oppilaitoksen turvallisuusopas. Helsinki: Suomen palopäälystölaitto.

Väisänen, R. 2006. Turvallisuus globalisoituvan työelämän kysymyksenä. Teoksessa J, Hämäläinen., R, Vornanen & J, Laurinkari (toim.) Hyvinvointi ja turvallisuus 2000-luvulla. Juhlakirja professori Pauli Niemelän täyttäessä 60 vuotta 5.4.2006. Kuopio: University Press, 57-72.

LIITTEET

SAFETY SURVEY FOR INTERNATIONAL STUDENTS IN OUAS SCHOOL OF BUSINESS AND INFORMATION MANAGEMENT

This survey is made on behalf of OUAS School of Business and Information Management as a part of a Bachelor's thesis. The survey is anonymous and confidential. Please answer each question as carefully as possible.

1. Gender female male
2. Age 18-22 23-27 over 27
3. Form of studying exchange student degree student
4. Location of home country Europe outside Europe
5. Place of residence Otokylä PSOAS apartments (e.g. Vällkylä) somewhere else

6. How long have you been in Oulu? under 6 months 6 months -1 year 1-2 years over 2 years

7. Indicate whether the statements below are right or wrong according to you. YES NO

1. My apartment in Oulu is safe.	☐	☐
2. I am afraid that someone breaks into my apartment.	☐	☐
3. I have experienced violence in my apartment.	☐	☐
4. I am afraid of experiencing violence in my apartment.	☐	☐
5. I am familiar with rules of conduct in my apartment.	☐	☐
6. I feel rules of order in my apartment are being followed.	☐	☐
7. I am afraid of a fire in my apartment.	☐	☐
8. I feel Oulu is a safe place to live.	☐	☐
9. I am afraid of being involved in a traffic accident.	☐	☐
10. I am afraid of going out at night or when it is dark outside.	☐	☐
11. I am afraid of experiencing violence on the street.	☐	☐
12. I have experienced violence on the street.	☐	☐
13. I am afraid of intoxicated people on the street.	☐	☐
14. I am afraid that there will be a war in Finland.	☐	☐
15. I am afraid that someone mocks my skin colour, home country or religion.	☐	☐
16. My skin colour, home country or religion have been mocked while living in Oulu.	☐	☐
17. I trust in Finnish authorities.	☐	☐
18. I am familiar with the safety instructions of OUAS School of Business and Information Management.	☐	☐
19. I know how to act in emergency situation in my school.	☐	☐
20. I have felt myself unsafe in my school.	☐	☐
21. I am afraid of a violent event in my school.	☐	☐
22. I am afraid of a fire in my school.	☐	☐
23. I have experienced physical violence in my school.	☐	☐
24. I feel I am an outsider in my school.	☐	☐
25. There is a good atmosphere in my school.	☐	☐

	YES	NO
26. Safety issues are brought up enough in my school.	☐	☐
27. Support and guidance in practical matters are sufficient in my school.	☐	☐
28. I have enough friends.	☐	☐
29. I feel lonely.	☐	☐
30. I suffer from insomnia.	☐	☐
31. I am afraid of falling seriously ill.	☐	☐
32. I am worried about my financial situation.	☐	☐
33. I am afraid that I will not progress in my studies as planned.	☐	☐
34. I am worried about my future.	☐	☐
35. The lack of a common language bothers me while studying in Oulu.	☐	☐
36. The cultural differences between Finland and my home country bother me.	☐	☐
37. I feel I am being misunderstood because of speaking a different language.	☐	☐
38. I feel I don't belong to Finnish society.	☐	☐
39. I feel myself safe in Oulu.	☐	☐
40. I have adapted in Oulu very well.	☐	☐
41. I can influence my own safety.	☐	☐

8. Choose three (3) statements from question 7 which are the most important to you. Mark below the numbers of the statements in the order of importance. 1 is the most important.

1. _____
2. _____
3. _____

9. How safe do you feel yourself while studying in OUAS School of Business and Information Management?

- Very safe
- Safe
- Moderately safe
- Unsafe

10. How safe do you feel yourself while living in Oulu?

- Very safe
- Safe
- Moderately safe
- Unsafe

11. Mention three (3) changes, which would make you feel safer in Oulu.

1. _____
2. _____
3. _____

THANK YOU!

Havainnointi Otokylässä 1.11.2013, A-talo**- Rappukäytävä**

- Ovet lukossa ympäri vuorokauden
- Järjestyssäännöt seinällä suomeksi ja lyhennettynä englanniksi
 - Täysimittaista versiota englanninkielisenä mukaan otettavana
- Seinillä olevissa tiedotteissa käytetty huumoria, luo tietynlaista ”fiilistä” ja yhteisöllisyyden tunnetta?
- Mainoksia bileistä

- Kerrokset

- 2 pikapalpostia käytävän alku- ja loppupäässä
- Hätäpoistumisvalot käytävillä ohjaavat portaisiin, joissa myös valot
- Portaat hätävaloineen löytyvät talon molemmista päistä, hyvä hätätilanteessa
- Järjestyssääntöjen mukaan tavaroita ei saa jättää käytäville, silti käytävillä aika paljon tavaraa (rikkinäinen tuoli, vanha sänky patjoineen, roskapussi, rikkinäinen TV parvekkeella)
 - turvallisuusriski hätätilanteessa
 - noudatetaanko sääntöjä muutenkaan?
- Yleisvaikutelma: rauhallista, hiljaista, rento meininki
 - onko viikonloppuna eri juttu?

- Piha

- Pyörille ei tarpeeksi tilaa, joten niitä jätetty myös rappujen eteen ym. paikkoihin, joihin ei saisi
 - turvallisuusriski (ambulanssi, poliisi)
- Muuten siisti, turvallinen piha

- Sijainti

- Toimisto viereisessä talossa, lisää kenties turvallisuuden tunnetta
- Hyvämaineinen, rauhallinen Höyhtyän alue
- Lähellä päiväkotia, pizzeria, pubi, kauppakeskus, keskustaan noin 2,5km
- AMK-yksiköt lähellä
- Sairaala, poliisilaitos lähellä

Kysymys 11: vastaukset luokiteltuna

Lomakkeita: 84

Vastaamatta: 27

Vastattu: 57

Vastausprosentti: 67,86%

Tärkeimmät luokat

1. Ei mitään parannettavaa (15 parannusehdotusta)
Koulu ja opiskelu (15)
2. Sää ja ilmasto (11)
3. Liikenne (10)
4. Pimeys (9)
5. Työnteko (7)
6. Kieli (6)
7. Viranomaiset (6)
8. Kulttuuri (5)
9. Terveystieteet (5)
10. Päihteet (4)
11. Rikollisuus (3)
12. Talous, raha-asiat (2)
13. Asuminen (2)
14. Muut ja epäselvät (10)

Ei mitään parannettavaa

"I fell safe in Oulu, I have enough friends and they can support me"

"None"

"Nothing more"

"Nothing, it's OK"

"N/a"

"No"

"N/A"

"I think it's fine with the safety problem in Oulu"

"Nothing"

"I feel really safe in Oulu, so it is hard to say how to make it even better"

"I feel safe and nothing should be change"

"I feel safe"

"I feel totally safe here so I don't know what to change"

"I don't know because I feel very safe in Finland particularly in Oulu not than in Finland"

"The situation is good & safe enough. I don't need any changes"

Kouluun ja opiskeluun liittyvät asiat

"Free health service to the int. students"

"The first day security explanation was a little bit too funny made. This is about safety, not about fun."

"More support and guidance"

"Future oriented skills are required"

"Students gathering should be done"

"Oulu UAS teacher should understand the student difficulty and treat the student according to their problems"

"Teachers should always ensure, during group works, there shouldn't be 2 students from the same country together"

"More information about safety at school"

“Gather a meeting with exchange student to discuss how they feel”
“Maybe getting to know each other”
“Better social relations”
“Providing more info about dealing with safety emergency issues”
“Friendly environment”
“More support & guidance”
“Students gathering should be done”

Säähän ja ilmastoon liittyvät asiat

“The place in front of the university should be covered with the little stones when it is icy (slippery), not only parts of it. The place near the front doors is terribly slippery”
“Less slippery roads”
“During the winter, ice coat thing is quite dangerous even in Oulu. They need to be cleaned”
“Remove the ice on the ground”
“Street should be more safety when snow melts outside”
“Maybe the ice and the snow on the street because it’s really dangerous. They should to put more rox or maybe put off ALL of the snow”
“Pathes for bikes should be better prepared in winter time”
“Better road, ways during winter”
“In some weather, the road is really smooth, it’s easy to fall down. Maybe put more little rocks can avoid people falling down”
“More people w/ the educated mind about safety on the street and road. Esp. when it’s snowing”
“Do sth to make the roads less slippy”

Liikenteeseen liittyvät asiat

“In weekend, it’s really hard to take the bus and I should wait for a long time, which is really cold, especially at night”
“Later bus schedules, make the busses run later into the night especially on weekends”
“Should have busses at night”
“Cars should stop more often at traffic lights (they often drive, even when its red)”
“Making drivers respect pedestrian crossings more”
“Drink&drive should be banned”
“Most drivers consider pedestrians very considerably”
“More taxis of the train station”
“I don’t know, Oulu is very safety town. Maibe a driver need to be more careful on the road”
“Drink and drive must be banned”

Pimeyteen liittyvät asiat

“At night, it’s really dark outside, maybe set much more light will make me feel safe”
“More lights”
“More street lights”
“More lights in the street”
“Pathes for bikes should be lighter”
“Brighter lights in city parks, and along cycling paths”
“More light on streets at night”
“Streetlights on streets. In some streets light is so weak so I don’t feel myself safe when going outside at night”
“Sell nice light sets to students at discount so they didn’t have to be afraid of darkness”

Työntekoon liittyvät asiat

“Decent part time job for international students”
“Job oppoturnities available for foreign students”
“Oulu should have proper internship and job oppoturnity”
“Encouragement in working environment”
“Proper part-time job oppoturnities would make me financially safe”
“It will be good if I get good oppoturnity on working life when I complete my degree”
“Foreigners getting good job which they deserve will also help to make it a safe and secure place”

Kieleen liittyvät asiat

- "English as communicating language"
- "English should be acceptable language in government and public offices"
- "They should insist on a 1 year compulsory language school before a degree student starts his/her degree here"
- "Common language"
- "In the Government offices there must have English language in common"
- "In school there should be rule not to talk in other languages except English"

Viranomaisiin liittyvät asiat

- "Seeing authorities (such as police officers more)"
- "More police around the town"
- "More people w/ the educated mind about safety on the street and road. Esp. when it's snowing"
- "More policemen in the center at night, around nightclubs"
- "Finnish authorities should be more"
- "Policies check streets frequently"

Kulttuuriin liittyvät asiat

- "More multicultural friendly & Gn. friendly"
- "Cultural course -> more information"
- "Culture integration will help to make me feel safe"
- "Integration of Finnish and foreigners will also help"
- "Cultural events"

Terveydenhuoltoon liittyvät asiat

- "Free health service to the int. students"
- "Have more information about hospitals and other institutions of the city"
- "Quicker people in the hospital/police"
- "Quick and precise info at the hospital"
- "Phone booths for emergency"

Päihteisiin liittyvät asiat

- "I would say if people don't drink that much, the safety of the night road would be more safety"
- "Sometimes I can see some drunk people walk on the street and those may talking to me everything which I don't understand. I hope police can hold it"
- "Less drunk people on the street. I'm not scared, they are just extremely annoying"
- "Sometimes I can see some drunk people walk on the street and those may talking to me everything which I don't understand. I hope police can hold it"

Rikollisuuteen liittyvät asiat

- "If nobody would steal bikes in Oulu"
- "My bike isn't stolen by someone"
- "Legalize the right to carry mace (pepper spray) in this country"

Taloudelliset asiat

- "OUAS should have financial support for international student"
- "Some financial support by government or subsidy"

Asuminen

- "Renovate Otokylä"
- "Young people don't make noise in the evening"

Muut asiat

- "Canteen should provide mostly multicultural food in order to reduce the allergic and proper adaptation regarding food"
- "I don't want any people to hate me because of my color, region and nationality"
- "Peaceful nature, peaceful people"
- "People nice"
- "Environment is very good!"
- "Quiet life"
- "Outing"
- "Calm"